

17ink07674

Aan de colleges van de aan
Regio Achterhoek deelnemende gemeenten

Doetinchem : 12 april 2017
Ons kenmerk : 2017u00054/WSt/IvdH
Onderwerp : Jaarverslag 2016 en financiële verantwoording Achterhoek 2020

Geacht college,

Medio maart heeft u van ons het jaarverslag 2016 van Achterhoek 2020 ontvangen. In de bijlage is deze nogmaals toegevoegd. Graag leggen wij ook financiële verantwoording af.

De Regio Achterhoek verzorgt voor Achterhoek 2020 de financiële administratie. Dit houdt in dat de middelen voor Achterhoek2020 ondergebracht zijn bij Regio Achterhoek en onderdeel uitmaken van de jaarrekening van Regio Achterhoek.

De lasten ad € 349.209 zijn door Regio Achterhoek verantwoord in het programma Strategische Agenda onder organiseren inbreng in 30 samenwerking. De specificatie van de lasten staat in onderstaand overzicht.

Uitgaven

omschrijving	begroot	uitgegeven
Stuurgroep	118.000	115.400
Kennismakelaars	160.000	129.000
Bijeenkomsten	20.000	17.031
Communicatie	45.000	41.793
Opstarten initiatieven	152.661	43.640
Onvoorzien	10.000	2.345
	505.661	349.209

Inkomsten

omschrijving	begroot	ontvangen
Provincie	150.000	150.000
Gemeenten in geld	60.000	60.000
Gemeenten in formatie	123.000	123.000
Maatschappelijke organisaties	15.000	12.500
Ondernemers	15.000	9.500
Positief saldo Achterhoek2020 2016	55.485	55.485
Ministerie van BZK	56.150	56.150
Doeluitkering Rijk (via Provincie)	25.000	25.000
Wonen en zorg platform 31	6.026	6.026
	505.661	497.661

Saldo	148.452
--------------	----------------

Naast de hier boven opgenomen bijdrage van de ondernemers. Hebben circa 10 bedrijven in de Achterhoek gezamenlijk € 75.000,-- bijgedragen aan de economische profilering SmartHub Achterhoek.

Het positieve saldo ad € 148.452 is mede veroorzaakt doordat we meer externe middelen hebben kunnen aantrekken. Het positieve saldo wordt overgeheveld naar het volgend boekjaar op basis van een besluit van het algemeen bestuur (9 december 2015). Dit saldo wordt in 2017 in de begroting opgenomen voor het ondersteunen van initiatieven.

Mocht u over bovenstaande vragen hebben, dan kunt u altijd contact opnemen met Wilma Stortelder w.stortelder@regio-achterhoek.nl telefoon (0314) 32 12 42.

Bouw samen met ons aan een vitale en economisch krachtige Achterhoek!

Met vriendelijke groet,
namens de stuurgroep Achterhoek2020,

A large, stylized handwritten signature in blue ink, consisting of several loops and a long horizontal stroke.

Foppe Atema
Voorzitter Achterhoek2020

Aan de colleges van de aan
Regio Achterhoek deelnemende gemeenten

Terborgseweg 21
7001 GM Doetinchem
+31 314 32 12 00
info@regio-achterhoek.nl
www.regio-achterhoek.nl

Doetinchem : 13 april 2017
Bijlage(n) : 1
Inlichtingen bij : E. van Zuuk
Portefeuillehouder : A. Spekschoor
Zaaknummer : 1222659/EvZ/IvdH
Onderwerp : Jaarstukken 2016

Geacht college,

Hierbij ontvangt u de jaarstukken 2016 van de Regio Achterhoek. Deel I van de jaarstukken bevat de jaarrekening 2016. Deel II bevat de verantwoording per programma. Deel III bevat de verplichte paragrafen en deel IV betreft een uiteenzetting van de financiële positie.

Volgens de vastgestelde planning dienen de jaarstukken in het algemeen bestuur van 12 juli 2017 te worden vastgesteld. De gemeenten worden verzocht om de kanttekeningen van de raad ten aanzien van de jaarstukken 2016 vóór **27 juni 2017** schriftelijk kenbaar te maken.

Regio Achterhoek verzorgde in 2016 de financiële afwikkeling van de proceskosten van Stuurgroep A2020. De lasten ad € 349.000 zijn door de Regio verantwoord op het programma 'Strategische Agenda' onder 'organiseren inbreng in 30 samenwerking'. Een nadere specificatie van deze lasten én een inhoudelijke verantwoording door de stuurgroep A2020 vindt u in het meegezonden Jaarverslag 2016 Achterhoek2020 van de stuurgroep.

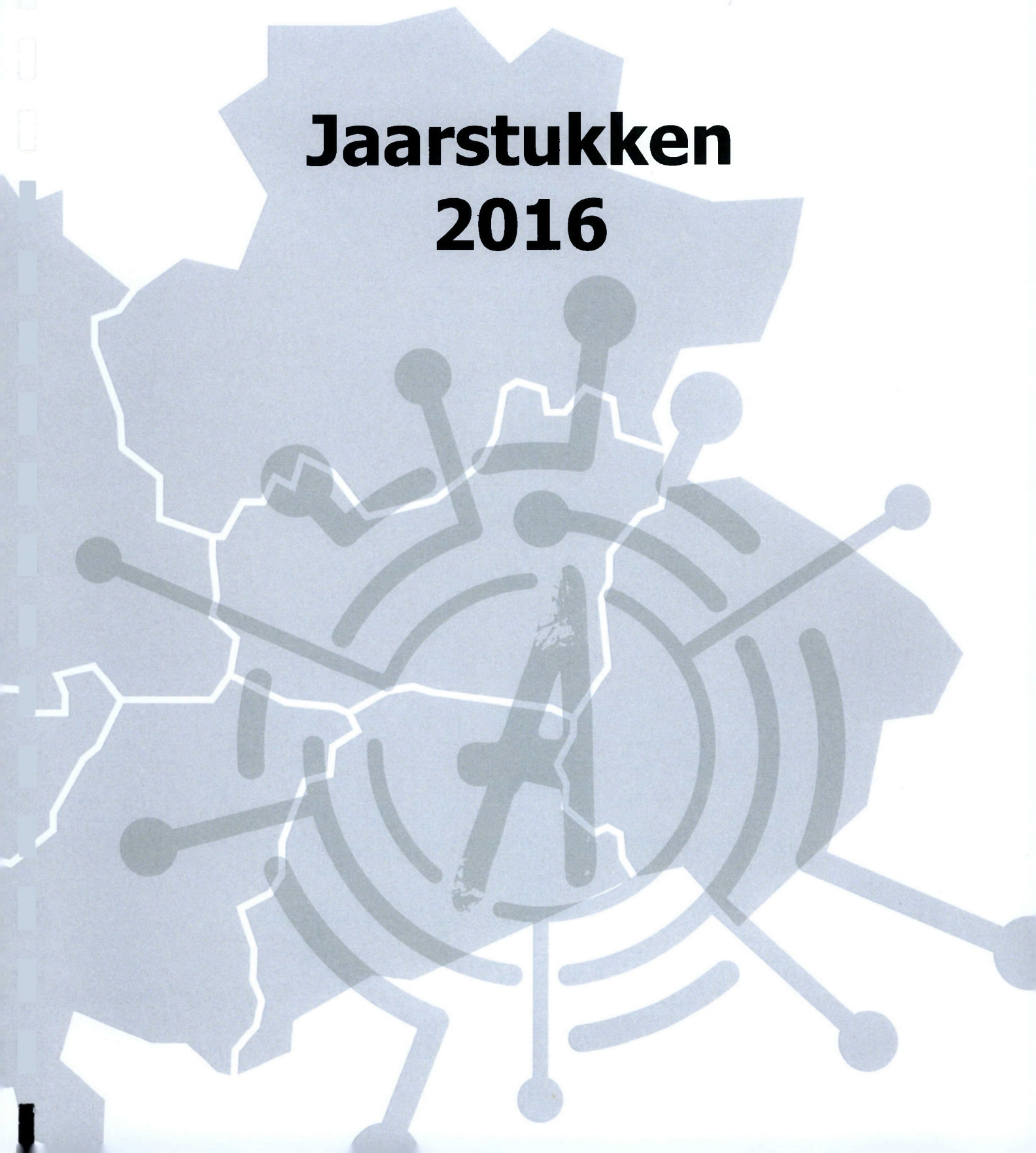
Hoogachtend,

namens het dagelijks bestuur
van de Regio Achterhoek

S. Veneman

Jaarstukken 2016

Inhoudsopgave

Inleiding	4
Deel I Jaarrekening	
Balans (inclusief toelichting)	9
Niet uit de balans blijvende verplichtingen	17
Gebeurtenissen na balansdatum	17
Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening	19
Publicatie WNT	23
Verzamelstaat afrekening gemeenten	25
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	27
Jaarverslag	
Deel II Programmaverantwoording	33
1. Strategische Agenda	34
2. Nazorg stortplaatsen (beheersmatige taak)	42
3. Termijngebonden taken (afbouwtaken)	44
4. Overige uitgaven en inkomsten	46
Deel III Paragrafen	49
1. Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing	50
2. Paragraaf Financiering	53
3. Paragraaf Bedrijfsvoering	55
4. Paragraaf Rechtmatigheid	56
Deel IV Uiteenzetting financiële positie	59
1. Algemene financiële beschouwing programmarekening	60
2. Formatieplan (inclusief toelichting)	62
3. Verzamelstaat bijdrage per gemeente	63

Inleiding

Wij bieden u de programmaverantwoording 2016 aan van de Regio Achterhoek met de resultaten van onze programma's: de Strategische Agenda, de stortplaatsen en de termijngebonden taken.

Deel I van de programmarekening bevat de jaarrekening, deel II bevat de programmaverantwoording, deel III bevat de verplichte paragrafen en deel IV de uiteenzetting van de financiële positie.

Hoofdtak van de Regio Achterhoek was in 2016 de belangenbehartiging en het benutten van externe betrekkingen (hieronder vallen lobby, subsidies en grensoverschrijdende samenwerking met Duitsland en buurregio's). Daarnaast bestonden de taken uit de intergemeentelijke samenwerking en het betrekken van de gemeenteraden, het organiseren van inbreng in 30 samenwerking en verbindingen leggen voor projecten. Begin 2016 heeft het algemeen bestuur besloten om zowel de bestuurlijke samenwerking en besluitvorming als de regionale uitvoeringskracht tegen het licht te houden. Dit proces is nog niet afgerond.

Voor de stortplaatsen verzorgde de Regio in 2016 de jaarlijkse nazorgtaak. De termijngebonden taken bestonden in 2016 uit de uitvoering van het BWS (besluit woninggebonden subsidies).

De Uitvoeringsagenda^{2.0} Achterhoek2020 is begin 2016 vastgesteld. Hij vormt de inhoudelijke basis voor de regionale samenwerking. De agenda geeft richting en prioriteiten aan voor de Achterhoekse lobby, investeringen en profilering. De Achterhoek heeft besloten Smart Industry als strategische focus te benoemen en zich te presenteren als SmartHub Achterhoek, dé regio met de 'Toekomst in de Maak'.

Wij nodigen u uit om hierover meer te lezen in de programma's en de paragrafen van deze programmaverantwoording.

Jaarresultaat

Het jaar is afgesloten met een positief resultaat van € 34.000 (€ 0,11 per inwoner). Het resultaat is als volgt te specificeren:

Strategische Agenda	21.000	Voordeel
Financiën (incl renteresultaat)	13.000	voordeel
Positief resultaat	34.000	voordeel

Het voordeel is vooral ontstaan door vacatureruimte en diverse overschotten op apparaatskosten (o.a. contributies en kantoorkosten).

Voor een nadere toelichting op saldi verwijzen wij graag naar de programma's.

Bestemming resultaat 2016

Voorgesteld wordt het jaarresultaat ad € 34.000 uit te keren aan de gemeenten.

Controleverklaring

ECOVIS BonsenReuling Audit B.V heeft voor 2016 een controleverklaring opgesteld ten aanzien van de financiële administratie en het beheer. De controle omvat de cijfers opgenomen in de jaarrekening 2016 en de rechtmatigheid van financiële beheershandelingen gelet op het controleprotocol 2016. De controleverklaring voor de jaarrekening 2016 is in het boekwerk opgenomen.

Behandelprocedure

Conform de vastgestelde planning wordt de jaarrekening in het algemeen bestuur van 12 juli 2017 vastgesteld. De behandelprocedure ziet er als volgt uit:

29 maart Het concept is behandeld en geaccordeerd in het dagelijks bestuur. Na ontvangst van de controleverklaring worden de documenten uiterlijk 15 april aan de deelnemende gemeenten gezonden.

- mei/juni Tot 27 juni 2017 hebben de gemeenten de gelegenheid om hun standpunten kenbaar te maken bij de Regio.
- 21 juni Behandeling controlerapport in het dagelijks bestuur.
- 12 juli Vaststelling van de programmarekening in de vergadering van het algemeen bestuur.

Doetinchem, 14 april 2017

Dagelijks bestuur Regio Achterhoek

Deel I

Jaarrekening

Balans per 31 december 2016

(bedragen x € 1.000,--) ACTIVA	Ultimo 2016		Ultimo 2015	
Vaste activa				
<i>Immateriële activa</i>				
<i>Materiële vaste activa</i>		42		48
- Investerings met een economisch nut	42		48	
<i>Financiële vaste activa</i>		2.690		4.925
- Leningen aan:				
- Personeelshypotheken	2.690		4.925	
Totaal vaste activa		2.732		4.973
Vlottende activa				
<i>Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar</i>		9.725		6.624
- Rekening-courantverhouding met Rijk	9.607		6.566	
- Overige vorderingen	118		58	
<i>Liquide middelen</i>		252		254
- Bank- en girosaldi	252		254	
<i>Overlopende activa</i>		252		13.195
Totaal vlottende activa		10.229		20.073
Totaal-generaal		12.961		25.046

Balans per 31 december 2016

(bedragen x € 1.000,--)	Ultimo 2016		Ultimo 2015	
PASSIVA				
Vaste passiva				
<i>Eigen vermogen</i>		2.009		1.004
- Algemene reserve	286		396	
- Bestemming reserves (overige bestemmingsreserves)	1.689		552	
- Gerealiseerd resultaat nog te bestemmen	34		56	
<i>Voorzieningen</i>		4.113		4.674
- Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	4.113		4.674	
<i>Vaste schulden met een rente typische looptijd van één jaar of langer</i>		13		58
- Verplichtingen BWS	13		58	
- Lening bank				
Totaal vaste passiva		6.135		5.736
Vlottende passiva				
<i>Netto vlottende schulden met een rente typische looptijd korter dan één jaar</i>		139		135
- Overige schulden	139		135	
<i>Overlopende passiva</i>		6.687		19.175
Totaal vlottende passiva		6.826		19.310
Totaal-generaal		12.961		25.046

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Grondslagen activa

De jaarrekening is opgesteld op basis van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingprijs. De activa met relatief geringe betekenis (aanschafwaarde < € 1.000) worden in het jaar van aanschaf direct ten laste van de exploitatie gebracht.

Afschrijving van de activa (op lineaire en annuïteiten basis) vindt plaats vanaf het moment dat het object voor gebruik beschikbaar is en met inachtneming van de verwachte gebruiks- en nuttigheidsduur. Op gronden en terreinen wordt niet afgeschreven. Het rentepercentage voor de investeringen van 2016 bedraagt 1%. Bij de doorberekeningen van de kapitaallasten over de vermeerderingen gedurende het boekjaar is uitgegaan van het hele jaar.

Van de meest voorkomende c.q. belangrijkste activa is in onderstaand overzicht de gehanteerde afschrijvingstermijnen aangegeven.

- Meubilair	12 jaar
- Archiefstellingen	10 jaar
- ICT basisvoorzieningen	4 jaar
- Softwarepakketten	5 jaar

De waardering van de overige activa en passiva geschiedt in het algemeen tegen nominale waarden. Wanneer hiervan wordt afgeweken, is dit in de toelichting bij de desbetreffende post vermeld.

Grondslagen resultaat

De inkomsten en uitgaven zijn verantwoord in het jaar waarop ze betrekking hebben.

Verordening financieel beheer

In artikel 212 Gemeentewet worden de uitgangspunten voor het financiële beleid, de regels voor het financiële beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie vastgesteld. In artikel 213 Gemeentewet wordt de controle uitgewerkt. De volgende verordeningen zijn van toepassing:

- financiële verordening ex artikel 212 GW: verordening op de uitgangspunten voor het financiële beleid, alsmede voor het financieel beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie van de Regio Achterhoek (*AB 13 januari 2016*)
- controleverordening ex artikel 213 GW: verordening op de controle op het financiële beheer en de inrichting van de financiële organisatie (*AB 28 juni 2004*) en
- verordening periodiek onderzoek doelmatigheid en doeltreffendheid ex artikel 213a GW: verordening op het periodiek onderzoek naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van het financiële beheer (*AB 28 juni 2004*).

Toelichting op de balans per 31 december 2016

ACTIVA

VASTE ACTIVA

Materiële vaste activa	€ 42.000
Boekwaarde per 1 januari 2016	€ 48.000
Bij: Investeringen 2016	0
Af : Afschrijvingen over 2016	-6.000
Af: Desinvesteringen 2016	0
Boekwaarde per 31 december 2016	<u>€ 42.000</u>

Nadere specificatie investeringen:

In 2016 zijn geen investeringen gedaan.

Verzekerde waarden

Onder de materiële vaste activa zijn de investeringen verantwoord voor huisvesting en inventaris.

Verzekerde waarde per balansdatum: € 105.800,--

Financiële vaste activa	€ 2.690.000
--------------------------------	--------------------

Verstreckte hypotheeklen ambtenaren

Boekwaarde per 1 januari 2016	€ 4.925.000
Af : Aflossingen 2016	-2.235.000
Boekwaarde per 31 december 2016	<u>€ 2.690.000</u>

Met ingang van 1 januari 2009 is de gewijzigde wet Fido in werking getreden en komt er op die datum van rechtswege een einde aan de Hypotheekregeling van de Regio Achterhoek.

De lopende hypotheeklen blijven gelden. Nieuwe hypotheekaanvragen zijn sinds 1 januari 2009 niet meer gehonoreerd. In 2016 hebben 16 personen in totaal € 2.189.000 extra afgelost.

VLOTTENDE ACTIVA

Uiteenzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	€ 9.725.000
---	--------------------

<u>Rekening-courantverhouding met het Rijk</u>	<i>Stand per 01-01-2016</i>	<i>Mutaties 2016</i>	<i>Stand per 31-12-2016</i>
BZK Schatkistbankieren	6.566.000	3.041.000 €	9.607.000
<u>Overige vorderingen</u>			€ 118.000

Specificatie van deze vorderingen naar ouderdom is als volgt: 2016 118.000

Van de debiteuren is eind februari 2017 een bedrag van € 36.875 nog te ontvangen.

Liquide middelen	€ 252.000
-------------------------	------------------

<u>Bank- en girosaldi</u>	<i>Stand per 01-01-2016</i>	<i>Mutaties 2016</i>	<i>Stand per 31-12-2016</i>
Bank Nederlandse Gemeenten	250.000	0 €	250.000
ABN-AMRO	4.000	-2.000	2.000
	<u>254.000</u>	<u>-2.000 €</u>	<u>252.000</u>

Overlopende activa	€ 252.000
Nog te ontvangen voorschotbedragen overheidslichamen	€ 79.000
Overige vooruitbetaalde kosten	€ 136.000
Overige nog te ontvangen inkomsten	€ 37.000
	<u>€ 252.000</u>

Specificatie nog te ontvangen voorschotbedragen overheidslichamen

	01-01-2016	Toevoeging	Ontvangen	31-12-2016
Regiocontract/MIP				
- te ontvangen Provincie	333.000		333.000	-
- te ontvangen gemeenten	32.000	-	32.000	-
- diverse projecten	-	79.000		79.000
	<u>365.000</u>	<u>-</u>	<u>365.000</u>	<u>-</u>

VASTE PASSIVA

EIGEN VERMOGEN

Reserves / Bestemmingsreserves	€ 2.009.000
---------------------------------------	--------------------

Algemene reserve

Saldo per 1 januari 2016	€ 396.000
Bij: Toevoeging rente 2016	13.000
Bij: Overige toevoegingen 2016	0
Af: Onttrekkingen 2016	-123.000
Saldo per 31 december 2016	<u>€ 286.000</u>

Tot de algemene reserve worden gerekend alle reserves, waar geen bestemming is gegeven (vrij besteedbaar). De algemene reserve dient vooral voor het opvangen van tegenvallers in het jaarresultaat. Op 31 december 2016 bedraagt het saldo € 286.000.

Specificaties algemene reserve

Onttrekkingen: in 2016 heeft het algemeen bestuur besloten het surplus boven de algemene reserve (€ 123.000) toe te voegen aan de reserve regionale projecten uitvoeringsagenda.

	<i>onderhoud- huisvesting</i>	<i>projecten- reserve Regio Achterhoek</i>	<i>bws rente- resultaat</i>	<i>regionale projecten uitvoeringsa genda</i>	
<u>Bestemmingsreserve</u>					
Saldo per 1 januari 2016	0	352.000	199.000	0	551.000
Bij: Overige toevoegingen 2016	91.000	98.000		1.135.000	1.324.000
Af: Onttrekkingen 2016	0	-170.000	-16.000	0	-186.000
Saldo per 31 december 2016	<u>91.000</u>	<u>280.000</u>	<u>183.000</u>	<u>1.135.000</u>	<u>€ 1.689.000</u>

In voorgaande jaren zijn gelden gestort in een bestemmingsreserve projecten voor de financiering van projecten uit het jaarplan.

De bestemmingsreserve BWS-renteresultaat is ontstaan uit rentevoordelen over toegekende BWS-budetten.

De voordelen zijn ontstaan door tijdsverschil tussen ontvangst van subsidies van het Rijk en betaling van subsidie aan belanghebbenden. In 2009 heeft het Rijk de subsidieverplichting aan de Regio afgekocht.

De komende jaren wordt nog rente betaald aan belanghebbenden.

Resultaat na bestemming

Exploitatieresultaat 2016

€ 34.000

Het exploitatieresultaat 2015 ad. € 56.000 is gerestitueerd aan de deelnemende gemeenten.

VOORZIENINGEN

€ **4.113.000**

Voorzieningen geven een schatting van de voorzienbare lasten in verband risico's en verplichtingen, maar waarvan de omvang en/of het tijdstip van optreden min of meer onzeker zijn.

De voorzieningen dienen naar beste schatting dekkend te zijn voor de achterliggende verplichtingen en risico's.

	<i>Risico wachtgelden</i>	<i>Onderhoud huisvesting</i>	<i>Nazorg stortplaatsen</i>		
Saldo per 1 januari 2016	442.000	91.000	4.141.000	€	4.674.000
Bij: Toevoeging rente 2016	0	0	137.000		137.000
Bij: Overige toevoegingen 2016	0	0	0		0
Af: Onttrekkingen 2016	-30.000	-91.000	-577.000		-698.000
Saldo per 31 december 2016	<u>412.000</u>	<u>0</u>	<u>3.701.000</u>	€	<u>4.113.000</u>

Het overgrote deel van de staat Voorzieningen en Reserves bestaat uit reserveringen ten behoeve van de Nazorg van stortplaatsen. De voorziening nazorg stortplaatsen is nodig om eeuwigdurend de nazorgkosten voor de stortplaatsen te kunnen betalen. Het betreft een voorziening tegen contante waarde en daarom wordt jaarlijks rente toegevoegd (2016 3,3%). In verband met de overdracht van de stortplaatsen aan de Provincie worden de nazorgplannen per stortplaats zorgvuldig geactualiseerd. Uiteindelijk zullen definitieve nazorgplannen leiden tot een over te dragen doelvermogen per overdrachtsdatum. Er is een gerede verwachting dat het doelvermogen binnen de gereserveerde middelen blijft. Bij een eventueel tekort zullen de gemeenten worden aangesproken. In verband met de beoogde overdracht van de stortplaatsen per 1 juli 2017 aan de Provincie Gelderland is in september 2014 reeds € 10 miljoen aan nazorggelden aan de Provincie betaald. Deze gelden zijn gestort in het Provinciaal Nazorgfonds en geven een rendement van 4,6%.

De voorziening risico wachtgelden is gevormd voor de uitkeringen aan twee oud medewerkers. De bedragen van deze voorziening zijn ultimo 2016 berekend op het maximale risico dat Regio Achterhoek loopt in de toekomstige uitbetaling van deze wachtgelden. In de loop van 2016 is gebleken dat een van de twee medewerkers een voorwaardelijke WIA loongerelateerde uitkering ontvangt, waardoor de daadwerkelijke uitbetaling naar alle waarschijnlijkheid lager zal zijn dan het voorziene bedrag. Met het oog op de uittreding van gemeente Montferland en het doorontwikkelingstraject waarin Regio Achterhoek zich bevindt, is besloten de voorziening wachtgelden te handhaven op het maximale niveau in afwachting van nadere besluitvorming hieromtrent bij de begroting 2018.

LANGLOPENDE SCHULDEN

Vaste schulden een looptijd langer dan één jaar

€ **13.000**

Verplichtingen BWS:

- budgetten koop- en huurwoningen en eenmalige budgetten

€ 13.000

€ 13.000

Deze verplichtingen zijn toegekende aanvragen van woningbouwcorporaties en derden.

Na oplevering van de toegekende bouwplannen worden de voorlopige beschikkingen tegen de dan geldende criteria omgezet in definitieve beschikkingen.

VLOTTENDE PASSIVA

Overige schulden € **139.000**

kortlopende schulden Crediteuren € 139.000

Van de kortlopende schulden is medio februari 2017 een bedrag van € 1.000 nog te betalen.

Overlopende passiva € **6.687.000**

Door derden beklemde middelen € 1.789.000

Vooruitontvangen bedragen € 4.185.000

Nog te betalen bedragen € 713.000

€ 6.687.000

Specificatie door derden beklemde middelen

	<i>Stand</i>			<i>Stand</i>
	<i>01-01-2016</i>	<i>Toevoeging</i>	<i>Vrijval</i>	<i>31-12-2016</i>
Regiocontract / afgegeven beschikkingen	15.579.000		15.579.000	0
ISV	147.000			147.000
MIP gelden	0	61.000	0	61.000
Subsidie uitvoeringsagenda 2.0	0	1.361.000		1.361.000
Subsidie diverse kleine projecten	0	142.000		142.000
CVV OV-deel	107.000		29.000	78.000
	<u>15.833.000</u>	<u>1.564.000</u>	<u>15.608.000</u>	<u>1.789.000</u>

specificatie vooruitontvangen bedragen:

gem. montferland, uittreedvergoeding per 01-01-2017	414.000
talententuin	3.000
belastingdienst omzetbelasting voorgaande jaren	2.438.000
subsidie kansenverkenning	5.000
bijdrage gemeenten en ondernemers stuurgroep	148.000
nog te besteden middelen RCA	<u>1.177.000</u>
	<u>4.185.000</u>

specificatie nog te betalen kosten:

nog te besteden mip-gelden 2008-2011	166.000
afwikkeling cpa en ambulancedienst	163.000
uitgaven inhuur derden	89.000
nog te betalen aan STAT	135.000
uitgaven traineeproject	20.000
accountantskosten	8.000
belastingdienst loonheffing dec 2016	80.000
belastingdienst omzetbelasting 4e kwartaal 2016	10.000
overig	<u>42.000</u>
	<u>713.000</u>

Niet uit balans blijvende verplichtingen

Automatisering

De Regio Achterhoek heeft geen eigen netwerk/systeembeheerders in dienst. Om de continuïteit en ondersteuning op het terrein van de automatisering te waarborgen is er voor het ICT-beheer een overeenkomst gesloten met de gemeente Doetinchem. De overeenkomst is aangegaan voor een jaar en wordt telkens stilzwijgend met een jaar verlengd met een opzegtermijn van drie maanden.

Personeelsinformatiesysteem

Met het oog op kosten reductie en continuïteit is voor de salarisadministratie en personeelszaken samenwerking gezocht met de gemeente Doetinchem. De overeenkomst is aangegaan voor een jaar en wordt telkens stilzwijgend met een jaar verlengd met een opzegtermijn van zes maanden.

Huurovereenkomsten

Ten behoeve van de huisvesting en parkeergelegenheid van personeel zijn huurovereenkomsten gesloten met derden.

plaats	huurtermijn	einddatum	huur per jaar	Locatie/straat
Doetinchem	5 jaren	31-07-2017	€ 48.000	Terborgseweg 21
Doetinchem	1 jaar	31-12-2016	€ 3.000	Melkweg

Onderhoudscontracten huisvesting

Voor diverse werkzaamheden zijn meerjarige overeenkomsten afgesloten:

ten behoeve van	contractstermijn	einddatum	kosten per jaar
Kopieerapparatuur	1 jaar	31-12-2016	€ 12.000

Contracten Personeelszaken

ten behoeve van	contractstermijn	einddatum	kosten per jaar
Terwerkstelling arbeidskrachten		opzegtermijn 1 jaar	Afhankelijk van aantal detacheringen
IZA-bedrijfszorgpakket	1 jaar	opzegtermijn 2 maanden	
Bedrijfsarts	1 jaar	opzegtermijn 3 maanden	Afhankelijk van inzet uren
Dienstverlening uitvoering bovenwettelijke uitkeringen	onbepaalde tijd	opzegtermijn 3 maanden	Afhankelijk van aantal uitkeringsgerechtigden

Gebeurtenissen na balansdatum

Moram

Naar aanleiding van een brand bij Moram in 's-Heerenberg is in maart 2008 een tweede claim (betrekking hebbend op de bevelvoering tijdens de brand) neergelegd bij de Regio Achterhoek. Het dagelijks bestuur heeft besloten (24-03-2004) dat dit aspect buiten de opschaling van de brandweertaak blijft en voor rekening van de Regio Achterhoek is. Na een jarenlange onzekerheid over de financiële uitkomsten is in 2013 een maximale claim toegewezen die binnen de verzekeringspolis past. Inmiddels is in 2016 de hoofdprocedure afgerond en krijgt de vrijwaringsprocedure tussen Regio en Moram geen vervolg. Er ligt echter nog wel een claim van Bosman.

Overdracht stortplaatsen

Het algemeen bestuur heeft in haar vergadering van 29 mei 2013 besloten de nazorg van 3 regionale stortplaatsen, de Langenberg te Zelhem, 't Bellegoor te Eibergen en 't Wal(d) te Winterswijk versneld over te dragen aan de Provinciale nazorgorganisatie.

Inmiddels vindt ambtelijk overleg plaats met medewerkers van de Provincie Gelderland om procedure-afspraken te maken die leiden tot de overdracht van de nazorg van de betreffende gesloten stortplaatsen. Gestreefd wordt naar een overdracht van de stortplaatsen per 1 juli 2017.

Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening

Programma	(a)	(b)	(c)	(d)	(e)	(f)	(g)	(h)	(i)
	Werkelijke Lasten	Werkelijke Baten	Werkelijke Saldo (a-b)	Begrote Lasten	Begrote Baten	Begrote Saldo (d-e)	Verschil Lasten (a-d)	Verschil Baten (b-e)	Verschil Saldo (g-h)
Strategische agenda	2.018.000	752.000	1.266.000	2.524.000	1.194.000	1.330.000	-506.000	-442.000	-64.000
Stortplaatsen	611.000	611.000	0	613.000	613.000	0	-2.000	-2.000	0
Termijngebonden taken	36.000	22.000	14.000	40.000	8.000	32.000	-4.000	14.000	-18.000
Financiën	169.000	1.176.000	-1.007.000	169.000	1.162.000	-993.000	0	14.000	-14.000
- resultaat kostenplaatsen	481.000	492.000	-11.000	492.000	492.000	0	-11.000	0	-11.000
- renteresultaat	146.000	159.000	-13.000	272.000	280.000	-8.000	-126.000	-121.000	-5.000
Subtotaal programma's	3.461.000	3.212.000	249.000	4.110.000	3.749.000	361.000	-649.000	-537.000	-112.000
Bijdrage deelnemende gemeenten			1.311.000			1.311.000			0
Resultaat voor bestemming (- = tekort)			1.062.000			950.000			112.000
Toevoegingen / ontrekkingen reserves									
<i>(+ = onttrekking / - = toevoeging)</i>									
Strategische agenda			-14.000			29.000			-43.000
Stortplaatsen			0			0			0
Termijngebonden taken			14.000			32.000			-18.000
Financiën			-1.017.000			-1.003.000			-14.000
- resultaat kostenplaatsen			0			0			0
- renteresultaat			-11.000			-8.000			-3.000
Subtotaal mutatie reserves			-1.028.000			-950.000			-78.000
Resultaat na bestemming			34.000			0			34.000

TOELICHTING OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN IN DE JAARREKENING

Algemeen

Op het programma van de strategische agenda komt de doorberekening van uren vanuit de kostenplaats kerntaken aan de orde. De toerekening van de werkelijke uren 2016 vanuit de kostenplaats geeft ten opzichte van de begrote uren verschuivingen te zien tussen de verschillende onderdelen binnen het programma strategische agenda. Voor een toelichting op de afwijking in de loonkosten wordt verwezen naar de toelichting op het formatieplan (bijlage 2).

Toelichting per programma

Strategische agenda

De toevoeging aan de reserves is € 14.000 in plaats van de geraamde onttrekking van € 29.000 in de begroting. Het betreft een onttrekking aan de projectenreserve van € 11.000 (geraamd € 44.000) bestemd voor raadsbijeenkomsten, lobbykosten en grensoverschrijdende samenwerking. De werkelijke kosten vielen lager uit dan geraamd. De toevoeging aan de projectenreserve is € 25.000 (geraamd € 15.000). De hogere toevoeging betreft 'terugverdiende' eigen uren van Regio-medewerkers van uitgevoerde gesubsidieerde projecten (AB besluit 3 juni 2016).

Het voordelige verschil in de bijdrage gemeenten (€ 21.000) is met name veroorzaakt door een overschot (€ 14.000) op bestuurskosten (representatie, contributies en abonnementen en bijeenkomsten), een overschot op loonkosten (€ 14.000), een overschot op overige personeelskosten (€ 10.000), een tekort op detachingskosten (€ 16.000) en een tekort op overige kosten (€ 1.000). Het overschot op de loonkosten wordt voornamelijk veroorzaakt door vacatureruimte verminderd met kosten voor functiewaarderingen en de gevolgen van de invoering van het individueel keuzebudget (IKB). Zie voor een nadere toelichting het formatieplan in bijlage 2 van deel IV. Het overschot op overige personeelskosten wordt met name veroorzaakt door lagere kosten voor opleiding. Het tekort op detachingskosten wordt veroorzaakt door een uitbreiding van de ureninzet van de interim secretaris.

Overige beheersmatige kerntaken (stortplaatsen)

In 2016 wordt voor de nazorg van de regionale stortplaatsen € 577.000 onttrokken aan de voorziening nazorg stortplaatsen.

Termijngebonden taken

Er is € 14.000 onttrokken aan de BWS reserve ten opzichte van een begroot bedrag van € 32.000. De loonkosten voor de BWS medewerker zijn lager als gevolg van gerealiseerde inkomsten detachering door de BWS medewerker.

Financiën

De specificatie van de mutatie reserves voor dit programma (€ 1.028.000 onttrekking) is als volgt:

	<i>raming</i>	<i>werkelijk</i>
- onttrekking renteresultaat BWS aan reserve BWS rente resultaat	- 2.000	- 2.000
- onttrekking algemene reserve (tbv toevoeging reg projecten)	- 123.000	- 123.000
- onttrekking projectenreserve	- 159.000	- 159.000
- toevoeging projectenreserve	71.000	73.000
- toevoeging bestemmingsreserve huisvesting	91.000	91.000
- toevoeging reserve regionale projecten	1.123.000	1.135.000
- toevoeging rente algemene reserve	10.000	13.000
Per saldo toevoeging reserves programma financiën	1.011.000	1.028.000

Het voordelige verschil in de bijdrage gemeenten (€ 13.000) wordt voornamelijk veroorzaakt door een rente-voordeel (€ 2.000) en een voordelig saldo op de kostenplaatsen bedrijfsvoering (€ 11.000).

Het gerealiseerde renteresultaat bedraagt € 2.000 (voordelig) door een afrondingsverschil. Als gevolg van het Schatkistbankieren is er aanzienlijk minder rente gerealiseerd dan geraamd.

Het voordelige saldo op de kostenplaatsen bedrijfsvoering (€ 11.000) wordt met name veroorzaakt door een tekort op loonkosten (€ 7.000), een tekort op inhuur derden (€ 4.000), een tekort op accountantskosten (€ 2.500), een overschot op kantoorkosten (22.000) en een overschot op overige huisvestings- en apparaatskosten (€ 2.500). Het overschot op de kantoorkosten wordt met name veroorzaakt door lagere kosten voor automatisering en copiers en lagere kapitaallasten. Zie voor een nadere toelichting van de loonkosten het formatieplan in bijlage 2 van deel IV.

**Publicatie Wet normering bezoldiging topfunctionarissen
(WNT)**

Publicatie bezoldiging topfunctionarissen en gewezen topfunctionarissen 2016

Naam	Functie	Duur bestuurs- periode	Duur dienstver- band	Omvang dienstver- band	Beloning	Belastbare kosten- vergoedingen	Voorzieningen betaalbaar op termijn
R.C.P. Swieringa	Secretaris directeur	-	1-1/31-8	1 fte	€ 56.170	€ 856	€ 9.485
N.E. Joosten	Voorzitter algemeen bestuur, voorzitter dagelijks bestuur	1-1/30-4	-	-	onbezoldigd	-	-
A. Traag	Voorzitter algemeen bestuur, voorzitter dagelijks bestuur	1-6/31-12	-	-	onbezoldigd	-	-
M.J. van Beem	Lid algemeen bestuur, lid dagelijks bestuur , vice voorzitter	1-1/31-12	-	-	onbezoldigd	-	-
E. Luiten	Lid algemeen bestuur	1-1//29-2	-	-	onbezoldigd	-	-
G. Nijland	Lid algemeen bestuur	1-6/31-12	-	-	onbezoldigd	-	-
J. v. Oostrum	Plaatsvervangend lid algemeen bestuur	1-1/31-12	-	-	onbezoldigd	-	-
M. van Haaren	Lid algemeen bestuur	1-1/31-12	-	-	Onbezoldigd	-	-
A. Spekschoor	Lid algemeen bestuur, lid dagelijks bestuur	1-1/31-12	-	-	onbezoldigd	-	-
T. Loeff-Hageman	Lid algemeen bestuur	1-1/31-12	-	-	onbezoldigd	-	-
M. Bronsvoot	Lid algemeen bestuur	1-1/31-12	-	-	onbezoldigd	-	-
P. Drenth	Lid algemeen bestuur	1-1/31-12	-	-	onbezoldigd	-	-
B. Kuster	Lid algemeen bestuur	1-1/31-12	-	-	onbezoldigd	-	-

Verzamelstaat afrekening gemeenten

Programma	(a)	(b)	(c)	(d)	(e)	(f)	(g)	(h)
	Lasten	Baten	Saldo (b-a)	Mutatie reserve	Overschot bijdrage (c+d)	Ontvangen voorschot inwoner- bijdrage begroot	Bijdrage overschot	Afrekening inwoner- bijdrage (f-g)
<i>Bestuursdienst</i>								
Strategische agenda	2.018.000	2.053.000	35.000	-14.000	21.000	1.301.000	21.000	1.280.000
Stortplaatsen	611.000	611.000	0	0	0	0	0	0
Termijngelaten taken	36.000	22.000	-14.000	14.000	0	0	0	0
Financiën	169.000	1.186.000	1.017.000	-1.017.000	0	10.000	0	10.000
- resultaat kostenplaatsen	481.000	492.000	11.000	0	11.000	0	11.000	-11.000
- renteresultaat	146.000	159.000	13.000	-11.000	2.000	0	2.000	-2.000
Totaal	3.461.000	4.523.000	1.062.000	-1.028.000	34.000	1.311.000	34.000	1.277.000

(- = tekort) (+ = onttrekking) (+ = overschat)

Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de programmabladen van de programmaverantwoording.

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het Algemeen Bestuur van de gemeenschappelijke regeling Regio Achterhoek

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2016

Ons oordeel

Wij hebben de in deze jaarstukken 2016 opgenomen jaarrekening 2016 van gemeenschappelijke regeling Regio Achterhoek te Doetinchem gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van de activa en passiva van de gemeenschappelijke regeling Regio Achterhoek per 31 december 2016 en van de baten en lasten over 2016 in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten en Beleidsregels toepassing Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT).

Voorts zijn wij van oordeel dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de begroting en met de relevante wet- en regelgeving, waaronder gemeentelijke verordeningen.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2016;
2. het overzicht van baten en lasten over 2016; en
3. de toelichting, waarin zijn opgenomen een overzicht van de belangrijke grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

Basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado) en de Beleidsregels toepassing WNT, inclusief het Controleprotocol WNT, vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van gemeenschappelijke regeling Regio Achterhoek zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Materialiteit

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening voor fouten en onzekerheden gebaseerd op respectievelijk 1% van de lasten (incl. mutaties reserves en voorzieningen) en 3% van de lasten. Dit geldt zowel voor getrouwheid als rechtmatigheid. De materialiteit voor fouten betreft derhalve € 34.610 en voor onzekerheden € 103.830. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn.

Wij zijn met het Algemeen Bestuur overeengekomen dat wij aan hun tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de grens van € 5.000 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

Kernpunten van onze controle

In de kernpunten van onze controle beschrijven wij zaken die naar ons professionele oordeel het meest belangrijk waren tijdens onze controle van de jaarrekening. De kernpunten van onze controle hebben wij met het Algemeen Bestuur gecommuniceerd, maar vormen geen volledige weergave van alles wat is besproken.

Wij hebben onze controlewerkzaamheden met betrekking tot deze kernpunten bepaald in het kader van de jaarrekeningcontrole als geheel. Onze bevindingen ten aanzien van de individuele kernpunten moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen over deze kernpunten.

Juistheid baten en lasten

Regio Achterhoek is opgericht als Gemeenschappelijke Regeling van zeven Achterhoekse gemeenten en heeft als doel zich in te zetten voor hun gedeelde belang voor de regio als geheel. Hiervoor ontvangt gemeenschappelijke regeling Regio Achterhoek bijdragen van de deelnemende gemeenten.

Gezien de doelstelling van gemeenschappelijke regeling Regio Achterhoek hebben we ons met name gericht op de controle van de juistheid van de baten en lasten, waarbij de lasten door middel van een systeemgerichte controleaanpak zijn gecontroleerd.

Bestemmingsreserves

In 2016 heeft het bestuur de bestemmingsreserves onderhoud huisvesting, projecten Regio Achterhoek, bws renteresultaat en regionale projecten uitvoeringsagenda van respectievelijk € 91.000, € 280.000, € 183.000 en € 1.135.000 geaccordeerd. Dit betreft 8% van het balanstotaal. Gedurende de jaarrekeningcontrole hebben we vastgesteld dat de bestemmingsreserves volgens het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten en Gemeentewet juist verantwoord zijn.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit de volgende onderdelen:

- programmaverantwoording 2016;
- paragrafen conform art. 26 het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV);
- uiteenzetting financiële positie.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in artikel 213, lid 3, onder d, Gemeentewet en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV).

C. Verklaring betreffende overige door wet-of regelgeving gestelde vereisten

Benoeming

Wij zijn door het Algemeen Bestuur op 16 september 2015 benoemd als accountant van gemeenschappelijke regeling Regio Achterhoek vanaf de controle van het boekjaar 2015 en zijn sinds die datum tot op heden de externe accountant.

D. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het Dagelijks Bestuur en Algemeen Bestuur voor de jaarrekening

Het Dagelijks Bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en het resultaat getrouw dient weer te geven, alsmede voor het opstellen van het jaarverslag, beide in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten en Beleidsregels toepassing Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT).

Tevens is het Dagelijks Bestuur verantwoordelijk voor de financiële rechtmatigheid van de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten, balansmutaties en aspecten. Dit houdt in dat deze bedragen en aspecten in overeenstemming dienen te zijn met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, waaronder gemeentelijke verordeningen. Het Dagelijks Bestuur is daarnaast verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van de WNT -eisen van financiële rechtmatigheid mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het Dagelijks Bestuur afwegen of de gemeenschappelijke regeling Regio Achterhoek in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het Dagelijks Bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling en inzicht verstrekken in het weerstandsvermogen en risicobeheersing van de gemeenschappelijke regeling Regio Achterhoek. Daarnaast dient de gemeenschappelijke regeling Regio Achterhoek op basis van de Gemeentewet een begroting bij de provincie Gelderland voor 1 augustus van het boekjaar in te leveren. De provincie Gelderland heeft de taak om te controleren of de begroting in financieel evenwicht is en voldoende toezicht op de financiële positie van de gemeenschappelijke regeling Regio Achterhoek uit te oefenen.

Het Algemeen Bestuur is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de gemeenschappelijke regeling Regio Achterhoek.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle, als bedoeld in artikel 213, tweede lid, van de Gemeentewet. Dit vereist dat we onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle fouten en fraude ontdekken. Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften, de onafhankelijkheidseisen en de Beleidsregels toepassing WNT, inclusief het Controleprotocol WNT.

Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle van de getrouwheid van de jaarrekening en financiële rechtmatigheid van WNT –eisen, gericht op het selecteren van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit.
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte WNT –eisen van financiële rechtmatigheid en de redelijkheid van schattingen door het het Dagelijks Bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan. De bij onze

controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves, vastgelegd in het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado). Wij houden ook rekening met de gestelde toleranties zoals vastgelegd in het Controleprotocol WNT.

- het vaststellen dat de door het Dagelijks Bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling en het inzicht in het weerstandsvermogen en risicobeheersing aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de gemeenschappelijke regeling Regio Achterhoek haar uitvoeringstaken kan voortzetten zonder door de provincie Gelderland onder financiële curatele gesteld te worden. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat gemeenschappelijke regeling Regio Achterhoek onder curatele van de provincie Gelderland komt te staan.
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen volgens de inrichtingseisen van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten.
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw en rechtmatig beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het Algemeen Bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing. Wij bevestigen aan het Algemeen Bestuur dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd. Wij communiceren ook met het Algemeen Bestuur over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Wij bepalen de kernpunten van onze controle van de jaarrekening op basis van alle zaken die wij met het Algemeen Bestuur hebben besproken. Wij beschrijven deze kernpunten in onze controleverklaring, tenzij dit is verboden door wet- of regelgeving of in buitengewoon zeldzame omstandigheden wanneer het niet vermelden in het belang van het maatschappelijk verkeer is.

ECOVIS BonsenReuling Audit B.V.
Namens deze,

H.F. Maarsingh,
Registeraccountant

Deel II

Programmaverantwoording

Strategische Agenda

Programma 1

Wat willen we bereiken?

Strategische doelstelling

Het samenwerkingsverband Regio Achterhoek zet zich in voor het behoud van een economisch sterke en vitale regio die slim inspeelt op actuele maatschappelijk-economische uitdagingen, zoals de gevolgen van de demografische ontwikkelingen. De acht¹ aangesloten gemeenten kunnen deze uitdagingen veelal niet 'ieder voor zich' aangaan. Een krachtige en vruchtbare bestuurlijke samenwerking in de Achterhoek is daarom gewenst. Daartoe voert Regio Achterhoek een Strategische Agenda uit. Een agenda die gericht is op belangenbehartiging en samenwerking. De Regio vervult hierbij een coördinerende en faciliterende rol. Veelal is ze de 'smeerolie' tussen verschillende partijen en overleggen, zorgt voor de juiste agendering en tijdige informatieoverdracht.

Belangenbehartiging

Om bovenstaand doel te bereiken zijn forse investeringen en experimenteeruimte nodig in de wet- en regelgeving. Regio Achterhoek is met het oog daarop belangenbehartiger voor de gemeenten bij externe partners als provincie, Rijk en Europa. De Regio coördineert daarvoor de lobbyagenda en regionale subsidieaanvragen voor de gemeenten. Ze is er van overtuigd dat omgekeerd een sterke Achterhoek veel te bieden heeft: als gebied met actieve, hardwerkende en toekomstgerichte inwoners, die samenwerking en technische en sociale innovatie in hun genen hebben; als gebied waar uitstekende opleidingsmogelijkheden in de techniek voorhanden zijn en waar het bovendien prettig en 'groen' wonen is.

Samenwerking 'over de grens'

Regio Achterhoek streeft naar goede en vruchtbare samenwerking over de grenzen heen, onder andere met buurland Duitsland en met Twente. Dit is van groot belang voor het versterken van de regionale economie en daarmee van de leefbaarheid van de Achterhoek.

Samenwerking tussen de gemeenten in de Achterhoek

Regio Achterhoek versterkt de samenwerking tussen de gemeentebesturen onderling. Die samenwerking is hard nodig in tijden van demografische krimp, waarbij soms pijnlijke keuzes gemaakt moeten worden, bijvoorbeeld op het gebied van voorzieningen. Het stimuleren van de economie en het profileren van de Achterhoek als SmartHub heeft daarbij prioriteit. De Regio wil daarnaast bereiken dat de gemeenteraden een volwaardige positie hebben bij besluitvorming over de aanpak van regionale opgaven, zodat zij hun invloed effectief kunnen aanwenden.

Deelname aan Achterhoek2020

De Achterhoek kent sinds 2009 een samenwerking tussen overheid, ondernemingen en maatschappelijke organisaties. Samen hebben deze 'drie O's' een Uitvoeringsagenda Achterhoek2020 opgesteld met gemeentegrensoverstijgende projecten op het gebied van Werken, Wonen en Bereikbaarheid. Regio Achterhoek coördineert deze samenwerking, zorgt ervoor dat de inbreng vanuit de gemeenten afgestemd en adequaat is en levert daarnaast ook ondersteuning aan de stuurgroep Achterhoek2020.

Bestuurlijke ontwikkelingen

Doorontwikkeling regionale samenwerking

Begin 2016 heeft het algemeen bestuur besloten om zowel de bestuurlijke samenwerking en besluitvorming als de regionale uitvoeringskracht tegen het licht te houden. Voor zomer heeft het bestuur hiervoor een aantal lijnen uitgezet. Na de zomer is een adviesbureau gevraagd deze opzet uit de werken. Draagvlak bij raden en colleges is hierbij essentieel. In het najaar is een eerste

---

¹ In 2017 zeven gemeenten omdat de gemeente Montferland per 1 januari 2017 uittreedt.

radenconferentie gehouden waarin andere regio's verschillende modellen van samenwerking hebben gepresenteerd. Het proces loopt door in 2017. Mevrouw N. van Waart, gemeentesecretaris van Doetinchem, is ambtelijk begeleider.

Het traject sluit aan op het programma Sterk Bestuur van de provincie en hierover zijn meerdere gesprekken geweest met de verantwoordelijk gedeputeerde.

Bestuurlijke aansturing externe betrekkingen

Begin 2016 is besloten om het portefeuillehoudersoverleg Externe Betrekkingen op te heffen. Voor de lobby en grensoverschrijdende samenwerking zijn enkele bestuurlijke trekkers aangewezen. De afstemming en coördinatie is ondergebracht bij het algemeen bestuur.

Personele wijzigingen

In 2017 is de voorzitter de heer Joosten, vanwege zijn vertrek als burgemeester van Doetinchem, opgevolgd door zijn waarnemer, mevrouw Traag.

De heer Nijland van de gemeente Aalten heeft de heer Luiten opgevolgd in het algemeen bestuur.

Uittreden Montferland

De uittreding van Montferland is zonder problemen voorbereid en afgerond. Montferland is per 1 januari 2017 uitgetreden. In het verlengde hiervan zijn de samenwerkingsregeling en de reglementen van Orde voor het Algemeen en Dagelijks Bestuur aangepast.

Wat zijn onze kaders?

Beleidskaders	Datum	Orgaan
Subsidieverordening	22 oktober 2008	algemeen bestuur
Organisatieverordening	22 oktober 2008	algemeen bestuur
Strategische Agenda Regio Achterhoek / nieuwe opdracht Regio Achterhoek	28 januari 2015	algemeen bestuur
Samenwerkingsregeling Regio Achterhoek 23e wijziging	14 december 2016	algemeen bestuur
Reglementen van Orde voor AB en DB	14 december 2016	algemeen bestuur
Convenant Achterhoek2020	30 november 2011	3 O samenwerking
Uitvoeringsagenda ^{2.0} Achterhoek2020	Maart/april 2016	3 O samenwerking

Uitvoeringsagenda ^{2.0} Achterhoek2020

De Uitvoeringsagenda^{2.0} Achterhoek2020 is begin 2016 vastgesteld. Hij vormt de inhoudelijke basis voor de regionale samenwerking. De agenda geeft richting en prioriteiten aan voor de Achterhoekse lobby, investeringen en profilering. De Achterhoek heeft besloten Smart Industry als strategische focus te benoemen en zich te presenteren als SmartHub Achterhoek, dé regio met de 'Toekomst in de Maak'.

Wat hebben we er voor gedaan?

Intergemeentelijke afstemming en betrekken gemeenteraden

Faciliteren samenwerking, verbinden op inhoud

Het algemeen bestuur bespreekt de koers van de regio en betreft daarbij met name de lobby, grensoverschrijdende samenwerking, subsidies, portefeuillehoudersoverleggen en de samenwerking binnen Achterhoek 2020.

In het voorjaar hebben de gemeenten de Uitvoeringsagenda^{2.0} vastgesteld. Deze agenda, met als focus 'Smart Werken' vormt onze leidraad. Gelet op de drie hoofdthema's Werken, Wonen en Bereikbaarheid ondersteunen we de portefeuillehoudersoverleggen Mobiliteit, Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting en Duurzame economie, zodat inhoudelijk goede verbanden zijn te leggen met bijvoorbeeld de lobby en Achterhoek2020.

In mei organiseerden we een inspirerend werkbezoek voor de Achterhoekse colleges aan Parkstad Limburg .

Betrekken gemeenteraden

Op twee momenten hebben we de gemeenteraden via regionale bijeenkomsten actief betrokken: bij de vaststelling van de Uitvoeringsagenda^{2.0} in het voorjaar en bij het traject Doorontwikkeling regionale samenwerking in het najaar. Daarnaast informeerden we raadsleden vier keer over onze activiteiten via een raadsbericht van de secretaris-directeur.

Doorontwikkeling regionale samenwerking

Er is veel energie gestoken in het traject voor doorontwikkeling van de regionale samenwerking: hoe willen de gemeenten de samenwerking de komende jaren organiseren? Nadat het AB een eerste richting had besproken, is een adviesbureau ingeschakeld om het proces verder te begeleiden. Dit proces vraagt zorgvuldigheid en meer tijd dan voorzien, met name ook om de raden beter mee te nemen in het proces. Naar verwachting kan dit medio 2017 worden afgerond.

Personele ontwikkelingen

Behalve de voorzitter zijn ook de secretaris-directeur en twee medewerkers vertrokken. Gelet op de doorontwikkeling zijn deze functies niet opengesteld, maar gedeeltelijk en op interim basis ingevuld. Dit trekt een forse wissel op de capaciteit binnen de Regio. We hebben scherpe prioriteiten moeten stellen en niet alles kunnen doen wat we ambiëerden. We hadden bijvoorbeeld graag een lobby-App gelanceerd en een nieuwe Regiobarometer gepresenteerd

Belangenbehartiging en benutten externe betrekkingen

Lobby

Een van onze kerntaken is het faciliteren en coördineren van de lobby (proces en inhoud) en het organiseren van lobbyactiviteiten. We doen dit als Achterhoek, maar trekken hierbij ook samen op met provincie Gelderland en de andere krimpregio's (K5).

Netwerkmomenten

Onze kernboodschap is dat wij Nederland in economisch opzicht veel te bieden hebben als Smart Industry-regio: SmartHub Achterhoek. Om dit te laten zien, hebben we onder andere veel werkbezoeken georganiseerd:

- Bezoek van GS op 19 januari
- Bezoek van Kamerlid H. Veldman op 2 februari
- Bezoek VVD-fractie van Provinciale Staten op 3 februari
- Bezoek Twente, tijdens wedstrijd Graafschap-Twente, op 15 april
- Bezoek Statencommissie Algemeen Bestuur en Financiën op 22 juni
- Bezoek Team bevolkingsdaling van het ministerie van BZK op 4 juli
- Relatie-evenementen tijdens Zwarte Cross en Steengroeve Theater in de zomer

Ook in 2016 organiseerden we het Achterhoeks Lentediner in Den Haag. Een belangrijk netwerkmoment met Tweede Kamerleden en ministers. Ook zijn we op diverse momenten aanwezig geweest bij het Algemeen Overleg in de Tweede Kamer. De Achterhoek staat nu duidelijk en op een goede manier, op het netvlies in Den Haag: als een regio die Smart Industry hoog in het vaandel heeft.

We werken nauw samen met de lobbyisten van Gelderland en Overijssel in Den Haag en proberen zoveel mogelijk te anticiperen en te acteren op de Haagse agenda. Een groep 'lobby'-bestuurders neemt hierin het voortouw, in afstemming met de diverse gremia binnen de regio.

Ook organiseerden we in 2016 opnieuw een tweedaags werkbezoek aan de Open Days in Brussel. De tweedaagse heeft vooral tot doel om het (Europese) netwerk te onderhouden en (internationale) inhoudelijke thema's te bespreken. In 2016 was dit bezoek gericht op de thema's demografie, Smart Industry en grensoverschrijdende samenwerking.

Samen optrekken met andere krimpregio's

De vijf provincies met officiële krimpregio's (Friesland, Groningen, Gelderland, Limburg en Zeeland) trekken samen op om krimp en daarmee gepaard gaande uitdagingen op de Haagse agenda te zetten en te houden. Dit heeft in juni geresulteerd in het position paper 'Nederland in Balans', waarin wij samen met de krimpprovincies/regio's stellen dat er een nieuwe koers nodig is in het kabinetsbeleid:

van symptoombestrijding naar structuurversterking. Het paper was in eerste instantie een reactie op het nieuwe Actieplan Bevolkingsdaling van het ministerie van Binnenlandse Zaken en de gesprekken die begin dit jaar zijn gevoerd met minister Blok. Tevens is het bedoeld om een statement te maken in aanloop naar de landelijke verkiezingen in maart 2017. Regio Achterhoek heeft daarnaast ook zelf een brief gestuurd aan de Kamer met enkele concrete aandachtspunten en Achterhoekse bestuurders hebben gesprekken gevoerd met individuele Kamerleden. Op verschillende manieren brengen we zo de boodschap van 'Nederland in Balans' onder de aandacht.

Lobbycursus

Wij hebben het initiatief genomen voor het organiseren van een lobbycursus om de ambtelijke lobbykracht in de Achterhoek te versterken. In 2016 werd eerder, bij wijze van pilot, een cursus georganiseerd voor de ambtenaren mobiliteit. De pilot was een succes en wordt in 2017 nogmaals aangeboden voor een bredere doelgroep.

Subsidies

Wij spelen een belangrijke rol bij het verzorgen van subsidieaanvragen in het kader van Europese programma's als INTERREG en LEADER en provinciale programma's als het Regiocontract en de Gebiedsopgave. We coördineren diverse projecten die vanuit deze fondsen cofinanciering ontvangen.

INTERREG

We hebben het project "Spreek je buurtaal" opgezet en als trekker hiervan 1,7 miljoen euro subsidie gekregen. Ongeveer veertig Nederlandse en Duitse basisscholen (5000 leerlingen) nemen hieraan deel.

Samen met de Euregio en Twente sluiten we aan bij projecten als Unlock, People to people-projecten, GEP en het innovatieprogramma iPro-N. Zo hebben we binnen het programma Unlock een aanvraag ingediend voor het ontwikkelen van een internetportaal EUREGIONAAL Zorgnetwerk. Deze is gehonoreerd.

Mooi om te zien is dat een raadslid en een school uit de Achterhoek de people-to-people-prijs 2016 hebben gewonnen.

LEADER

Begin 2016 is de LEADER-organisatie van start gegaan: de Lokale Actiegroep (LAG) en een Leadercoördinator zijn aangesteld. Wij faciliteren de Leadercoördinator/secretaris van de Lokale Actie Groep en hebben als LEAD-partner de rol om de overhead (financieel) goed te regelen.

Regiocontract 2012-2015

In 2016 hebben wij voor alle afzonderlijke projecten de eindverantwoordingen gecontroleerd, vastgesteld en de overall verantwoording bij de provincie ingediend. De provincie heeft deze goedgekeurd en het volledige subsidiebedrag uitgekeerd. Onder meer door inzet van uren van medewerkers van Regio Achterhoek is een positief saldo van ruim 1,1 miljoen euro ontstaan. Deze middelen komen deels ten goede van Achterhoek2020 en deels worden ze onder gebracht in een transitiefonds voor de aanpak van de leegstand.

Gebiedsopgave Achterhoek

We hebben intensief overleg gevoerd met de provincie om te zorgen dat we flexibel en op programmaniveau invulling kunnen geven aan de gebiedsopgave. In oktober ontvingen we een eerste beschikking. Op basis hiervan hebben wij aan de eerste projecten een bijdrage verleend. Met deze werkwijze kunnen we in de toekomst sneller en efficiënter werken, 'ontzorgen' wij onze Achterhoek2020-partners en creëren we meer flexibiliteit voor de inzet van de middelen de komende jaren.

Krimpbijdrage Rijk

In 2016 ontving de Achterhoek voor het eerst de zogenoemde "krimpbijdrage" van het Rijk, ruim 1 miljoen per jaar. Het bestuur heeft in juli besloten deze bijdrage grotendeels te reserveren voor een nog op te zetten transitiefonds voor de aanpak van leegstand. Een beperkt deel wordt vanaf 2017 ingezet voor de proceskosten van Achterhoek2020.

Grensoverschrijdende samenwerking

De grensoverschrijdend samenwerking heeft twee accenten: samenwerking met Duitsland en samenwerking binnen Oost-Nederland (Overijssel, Gelderland, Twente en Achterhoek). Voor de grensoverschrijdende samenwerking hebben beide provincies een Duitslandstrategie vastgesteld.

Samenwerking met Duitsland

Wij initiëren projecten en verzorgen de voorbereiding van de Euregiocommissies en de commissie Grens. In deze commissie worden alle acties voor de samenwerking met Duitsland besproken. Een groep bij Duitsland betrokken bestuurders neemt hierin het voortouw. 'De 'ontgrenzer' die vanuit de Regio werkt, sluit hier nauw op aan en richt zich vooral op het opzetten van concrete projecten.

Activiteiten in 2016 waren:

- Het opzetten van een Internetportaal EUREGIONAAL zorgnetwerk (nagenoeg afgerond);
- Het opzetten van het project 'Grenzeloos Ondernemen' (nog in voorbereiding);
- Het project 'Spreek je buurtaal' (gestart);
- Het formuleren van een regionale visie op grensoverschrijdend samenwerken (nog in voorbereiding, in deze visie worden de resultaten van het Grensoverschrijdend Economisch Actieplan van het ministerie van EZ meegenomen);
- De organisatie van een zorgconferentie NL-D;
- Het leggen van contacten tussen de Westfälische Hochschule in Bocholt en bedrijven en onderwijsinstellingen in de Achterhoek. Hierdoor zijn meerdere samenwerkingsverbanden ontstaan;
- De Dag van de buurtaal in april;
- Het verzorgen van een cursus Duits voor ambtenaren en bestuurders ;
- De organisatie van het jaarlijkse burgemeesterstreffen in oktober.

Samen optrekken in Oost-Nederland

De provincies Gelderland en Overijssel hebben recent een landsdelige strategie ontwikkeld met als doel het beter benutten van de centraal Europese subsidieprogramma's, zoals Horizon 2020. Er is een innovatieprofiel opgesteld, met als focus twee vlaggenschepen 'Smart and sustainable industries' en 'Concepts for a healthy life'. De provincies bereiden een gezamenlijke Europese subsidieaanvraag voor, waarin de actiepunten uit het Masterplan SmartHub zoveel mogelijk zijn terug te vinden. Beide provincies hebben in het project Kracht van Oost Nederland hun toekomstige opgaven in beeld gebracht. We hebben de resultaten gedeeld met verschillende gremia in de Achterhoek om te kijken wat dit voor de Achterhoek betekent en gaan hierin 2017 mee door.

Organiseren inbreng in / detachering naar (stuurgroep) Achterhoek 2020

Wij hebben een initiërende en coördinerende taak bij de samenwerking tussen Ondernemers, Maatschappelijke Organisaties en Overheid. We verzorgen het procesmanagement en de ondersteuning van de Stuurgroep Achterhoek2020, de regiegroep Smart Industry en bieden ondersteuning bij de economische profilering. Daarvoor leggen we verbanden tussen diverse gremia en platforms in de Achterhoek in het bijzonder met het algemeen bestuur van Regio Achterhoek.

Uitvoeringsagenda^{2.0}

We hebben de Uitvoeringsagenda^{2.0} opgesteld en laten vaststellen, houden deze actueel en coördineren de realisatie en monitoring ervan. Daarbij vormen we de schakel tussen provincie, ministerie van BZK, kennismakelaars, portefeuillehoudersoverleggen, de regiegroep Smart Industry, POA en andere gremia.

Door samen op te trekken en dankzij deze heldere agenda, hebben we in de Achterhoek bereikt dat Provinciale Staten in 2016 ruim zeven miljoen euro beschikbaar hebben gesteld voor projecten van de Uitvoeringsagenda. Dat is 27% van de beschikbaar gestelde 26 miljoen; het meeste van de zes Gelderse regio's.

Met deze middelen zijn in 2016 een kleine twintig projecten gestart. Wij zijn aanspreekpunt voor projecten en onderhouden hiervoor contacten met ondernemers, maatschappelijke organisaties, gemeenten, provincie en kennismakelaars.

Communicatie Achterhoek2020

In 2016 verscheen de brochure Uitvoeringsagenda^{2.0} Achterhoek2020 en hebben we de Achterhoek onder de aandacht gebracht met onder meer een groot artikel in het financieel Dagblad over

SmartHub Achterhoek, meerdere artikelen in Oost Gelderland Business, nieuwsbrieven en via social media. In 2016 hebben we twee Achterhoek 2020-bijeenkomsten georganiseerd; op 14 maart tijdens het Innovatiefestival en op 12 december bij Philips Lighting in Winterswijk.

Regiegroep Smart Industry en Economische profilering

De Achterhoek heeft gekozen voor een strategische focus op Smart Werken. De regiegroep Smart Industry Achterhoek zorgt in grote mate voor de inhoudelijke invulling van deze ambitie. Samen met de regiegroep hebben wij het Masterplan SmartHub Achterhoek opgesteld, dat de basis is voor veel projecten binnen het programma Werken van Achterhoek2020.

Naast de inhoud zetten we sterk in op de economische profilering van de Achterhoek als SmartHub Achterhoek met de Toekomst in de Maak door:

- Bedrijven te verbinden aan de profilering. Inmiddels zijn er 17 bedrijven die zich (ook financieel) verbonden hebben (de 'Captains of Industry');
- We hebben ervoor gezorgd dat het economische profiel van de Achterhoek duidelijk zichtbaar en herkenbaar was tijdens het Innovatiefestival 2016;
- Er is een actieplan economische profilering opgesteld.

Achterhoek2020 Jong

Achterhoek2020 Jong is een bundeling van jongereninitiatieven in de Achterhoek, die op meerdere manieren samenwerken om de Achterhoek aantrekkelijk te maken en te houden voor jongeren. Achterhoek2020 Jong voert projecten uit op het gebied van wonen, werken, bereikbaarheid en recreatie. Ze zijn bedoeld voor jongeren en worden allemaal door jongeren uitgevoerd. Wij ondersteunen, faciliteren en coördineren de projecten en processen rondom Achterhoek2020 Jong.

Verbindingen leggen voor projecten

Onze primaire taak is het verbinden en procesvoering. Voor een aantal projecten doen wij echter meer. Sommige zijn hierboven al genoemd (bijvoorbeeld buurtaal). Andere projecten waaraan wij een forse bijdrage aan geleverd hebben zijn:

Ervaarjebaan

Dit project liep bijna tweeënhalft jaar en veel jongeren vonden tijdens of na het traject snel een baan. Medio 2016 vond de helft van de jongeren ruim binnen de zes maanden een betaalde baan, waarvan het merendeel al voor de tussentijdse evaluatie. Omdat de subsidie eind 2016 is gestopt en de arbeidsmarkt aantrekt, is besloten dat voortzetting van het project niet meer noodzakelijk is. Ervaarjebaan is eind 2016 officieel afgerond.

Projecten op het gebied van wonen

Samen met de kennismakelaar Wonen en het portefeuillehoudersoverleg ROV hebben wij inhoudelijke ondersteuning verleend aan:

- Een tweetal experimenten op het gebied van Wonen en Zorg (Experimentenprogramma Bevolkingsdaling van het ministerie van Binnenlandse Zaken/ Platform31). Begin 2016 hebben wij dit programma formeel afgerond;
- Inhoudelijke ondersteuning aan de regionale projectgroep Wonen, Welzijn en Zorg en het experiment 'Een leven lang wonen in Bronckhorst-West';
- Wij hebben de organisatie en communicatie van het project 'Samen goed wonen' opgepakt en bijgedragen aan concrete vervolgstapen en vormgeving van het uitvoeringsprogramma;
- In april hebben wij samen met Platform31 en andere Achterhoekse deelnemers een landelijke leerkringbijeenkomst particuliere woningvoorraad in de Achterhoek georganiseerd. Doel was om met andere krimp- en anticipeerregio's en het ministerie van Binnenlandse Zaken kennis en ervaringen uit te wisselen over de aanpak van de particuliere woningvoorraad;
- In mei hebben wij samen met enkele Achterhoekse gemeenten het tweedaagse studieprogramma 'Samen werken aan sterke centra en vitale kernen' georganiseerd. Aanwezig waren mensen die in hun functie te maken hebben met de ontwikkeling en uitvoering van detailhandel strategie en centrumversterking in krimp- en anticipeergebieden;
- In 2016 zijn de pilots Asbestrein en Zon op Erf gestart. Het project Asbestrein is mede door ons opgezet. Wij nemen deel aan de begeleidingsgroepen;
- Eind 2016 is het traject 'Integrale aanpak leegstand' gestart in opdracht van het portefeuillehoudersoverleg ROV. Wij hebben hier procesmatig en inhoudelijke ondersteuning aan geleverd.

Communicatie

In 2016 is een nieuwe website van de Regio Achterhoek gelanceerd. De website van de Regio is nu geen onderdeel meer van de website Achterhoek2020 maar een zelfstandige website (www.regio-achterhoek.nl). De website van Achterhoek2020 is daarna geactualiseerd in lijn met de Uivoeringsagenda^{2.0} (www.achterhoek2020.nl)

Voor en op diverse netwerk- en lobbymomenten en bijeenkomsten is ingezet op goede communicatiemiddelen. Onder meer door het maken van filmpjes, interviews, persberichten en perscontacten. Er is foldermateriaal ontwikkeld en er zijn artikelen geschreven. In het kader van de doorontwikkeling regionale samenwerking is een communicatieplan geschreven.

Wat heeft het gekost?

Programma 1: Strategische agenda	R 2015	B 2016 primair	B 2016 gewijzigd	R 2016
010.1 Samenwerking gemeenten	16.000	17.000	17.000	16.000
010.2 Bestuursapparaat	133.000	168.000	143.000	67.000
090.1 Intergemeentelijke afstemming	442.000	354.000	354.000	333.000
090.2 Belangenbehartiging en benutten externe betrekkingen	850.000	708.000	953.000	845.000
090.3 Doorbetalingen derden	104.000	86.000	-	15.000
090.5 Verbindingen leggen voor projecten	178.000	89.000	551.000	393.000
090.6 Organiseren inbreng in 30 samenwerking	304.000	123.000	506.000	349.000
Lasten	2.027.000	1.545.000	2.524.000	2.018.000
010.1 Samenwerking gemeenten	-	-	-	-
010.2 Bestuursapparaat	84.000	114.000	89.000	55.000
090.1 Intergemeentelijke afstemming	133.000	-	-	-
090.2 Belangenbehartiging en benutten externe betrekkingen	205.000	-	245.000	162.000
090.3 Doorbetalingen derden	12.000	-	15.000	15.000
090.5 Verbindingen leggen voor projecten	67.000	-	462.000	294.000
090.6 Organiseren inbreng in 30 samenwerking	181.000	-	383.000	226.000
Baten derden (exclusief gemeenten)	682.000	114.000	1.194.000	752.000
010.1 Samenwerking gemeenten	16.000	17.000	17.000	16.000
010.2 Bestuursapparaat	44.000	49.000	49.000	36.000
090.1 Intergemeentelijke afstemming	309.000	354.000	354.000	333.000
090.2 Belangenbehartiging en benutten externe betrekkingen	646.000	669.000	669.000	673.000
090.3 Doorbetalingen derden	104.000	86.000	-	-
090.5 Verbindingen leggen voor projecten	111.000	89.000	89.000	99.000
090.6 Organiseren inbreng in 30 samenwerking	123.000	123.000	123.000	123.000
Bijdrage gemeenten	1.353.000	1.387.000	1.301.000	1.280.000
Gerealiseerd totaal van saldo baten en lasten	8.000	-44.000	-29.000	14.000
Onttrekkingen reserves	5.000	44.000	44.000	11.000
Toevoegingen reserves	-13.000	-	-15.000	-25.000
Gerealiseerd resultaat	0	0	0	0

Programma 1: Inwonerbijdrage	R 2015	B 2016 primaire	B 2016 gewijzigd	R 2016
10.1 Bestuursorganen	0,05	0,06	0,06	0,06
10.2 Bestuursapparaat	0,15	0,16	0,16	0,12
90.1 Intergemeentelijke afstemming	1,04	1,19	1,19	1,12
90.2 Belangenbehartiging en benutten externe betrekkingen	2,16	2,25	2,25	2,26
90.3 Lidmaatschap Euregio	0,35	0,29	-	-
90.5 Verbindingen leggen voor projecten	0,37	0,30	0,30	0,33
90.6 Organiseren inbreng in 30 samenwerking	0,41	0,41	0,41	0,41
Totaal inwonerbijdrage	4,53	4,66	4,37	4,30

Toelichting

De toevoeging aan de reserves is € 14.000 in plaats van de geraamde onttrekking van € 29.000 in de begroting. Het betreft een onttrekking aan de projectenreserve van € 11.000 (geraamd € 44.000) bestemd voor raadsbijeenkomsten, lobbykosten en grensoverschrijdende samenwerking. De werkelijke kosten vielen lager uit dan geraamd. De toevoeging aan de projectenreserve is € 25.000 (geraamd € 15.000). De hogere toevoeging betreft 'terugverdiende' eigen uren van Regio-medewerkers van uitgevoerde gesubsidieerde projecten (AB besluit 3 juni 2016).

Het voordelige verschil in de bijdrage gemeenten (€ 21.000) is met name veroorzaakt door een overschot (€ 14.000) op bestuurskosten (representatie, contributies en abonnementen en bijeenkomsten), een overschot op loonkosten (€ 14.000), een overschot op overige personeelskosten (€ 10.000), een tekort op detachingskosten (€ 16.000) en een tekort op overige kosten (€ 1.000). Het overschot op de loonkosten wordt voornamelijk veroorzaakt door vacatureruimte verminderd met kosten voor functiewaarderingen en de gevolgen van de invoering van het individueel keuzebudget (IKB). Zie voor een nadere toelichting het formatieplan in bijlage 2 van deel IV. Het overschot op overige personeelskosten wordt met name veroorzaakt door lagere kosten voor opleiding. Het tekort op detachingskosten wordt veroorzaakt door een uitbreiding van de ureninzet van de interim secretaris.

Toerekening van werkelijk gerealiseerde uren ten opzichte van begrote uren aan de onderdelen intergemeentelijke afstemming, belangenbehartiging en benutten externe betrekkingen en verbindingen leggen voor projecten, heeft geleid tot geringe onderlinge verschuivingen van kosten binnen de producten van de Strategische Agenda.

Overige beheersmatige kerntaken

Programma 2

Wat wilden we bereiken?

Strategische doelstelling

Wij willen de beheersmatige kerntaken nazorg regionale stortplaatsen, die op grond van wettelijke bepalingen bij de Regio berusten, en de financiële belangen van de gemeenten bij deze taak effectief en efficiënt behartigen en uitvoeren.

Bestuurlijke ontwikkelingen

Naar aanleiding van het Koerstraject zijn de taken als beheersmatige kerntaken aangemerkt, waarbij grote financiële belangen spelen. In geval van de nazorg stortplaatsen gaat het om de noodzakelijke vorming van een adequate voorziening voor de eeuwigdurende nazorg van de drie regionale stortplaatsen.

Het algemeen bestuur heeft op 22 april 2009 het besluit genomen tot overdracht van de stortplaatsen 't Bellegoor en WAL(D) en de afwikkeling van de Langenbergreserves. In zijn vergadering van 26 september 2012 heeft het dagelijks bestuur de intentie uitgesproken het beheer van de stortplaatsen vervroegd over te dragen aan de provincie.

Wat zijn onze kaders?

Beleidskaders

Nazorgregeling Wet Milieubeheer

Wat hebben we er voor gedaan?

Stortplaatsen

Sinds het besluit van GS in april 2014 om in te stemmen met een vervroegde overdracht van de eeuwigdurende nazorg van stortplaatsen Langenberg, Wald en 't Bellegoor is een projectgroep bezig deze overdracht voor te bereiden. De projectgroep bestaat uit Regio Achterhoek, provincie Gelderland, gemeenten Berkelland en Winterswijk met Grontmij/Sweco als adviseur. Provinciale Staten hebben in 2016 ingestemd met de overdracht van de niet-Leemtewetstortplaatsen Wald en 't Bellegoor. De provincie heeft inzicht nodig in de staat van onderhoud van de nazorgvoorzieningen en in de resultaten van uitgevoerde onderzoeken van de afgelopen tientallen jaren, ze brengt de actuele vergunningssituatie in beeld en controleert aan de hand van een visuele controle de algemene onderhoudsstaat van de locaties. Op basis van deze informatie zijn de nazorgplannen voor de drie stortplaatsen geactualiseerd. Deze plannen dienen vervolgens als basis voor de dialoog met de provincie over de juridische overdracht en de hoogte van het over te dragen doelvermogen. De nazorgplannen van Langenberg en 't Bellegoor zijn eind 2016 ingediend bij de Provincie. Wald volgt begin 2017. Inzet van de Achterhoek is overdracht van de drie stortplaatsen tegen een reëel doelvermogen. De gemeenteraden wordt in het voorjaar 2017 gevraagd in te stemmen met de overdracht van drie stortplaatsen. De overdrachtsdatum staat gepland voor 1 juli 2017.

Wat heeft het gekost?

Programma 2: Overige beheersmatige kerntaken	R 2015	B 2016 primair	B 2016 gewijzigd	R 2016
070.1 Nazorg stortplaats De Langenberg	665.000	232.000	355.000	410.000
070.2 Nazorg stortplaats 't Bellegoor	58.000	53.000	69.000	82.000
070.3 Nazorg stortplaats Wald	465.000	129.000	189.000	119.000
Lasten	1.188.000	414.000	613.000	611.000
070.1 Nazorg stortplaats De Langenberg	665.000	232.000	355.000	410.000
070.2 Nazorg stortplaats 't Bellegoor	58.000	53.000	69.000	82.000
070.3 Nazorg stortplaats Wald	465.000	129.000	189.000	119.000
Baten derden (exclusief gemeenten)	1.188.000	414.000	613.000	611.000
070.1 Nazorg stortplaats De Langenberg	-	-	-	-
070.2 Nazorg stortplaats 't Bellegoor	-	-	-	-
070.3 Nazorg stortplaats Wald	-	-	-	-
Bijdrage gemeenten per aansluiting	0	0	0	0
Gerealiseerd totaal van saldo baten en lasten	-	-	-	-
Onttrekkingen reserves	-	-	-	-
Toevoegingen reserves	-	-	-	-
Gerealiseerd resultaat	0	0	0	0

Toelichting

In 2016 wordt voor de nazorg van de regionale stortplaatsen € 577.000 onttrokken aan de voorziening nazorg stortplaatsen. Dit is als volgt te specificeren:

- Jaarlijks onderhoud Langenberg	376.000
- Jaarlijks onderhoud Wald	119.000
- Jaarlijks onderhoud Bellegoor	82.000
	<u>577.000</u>

In verband met de vervroegde overdracht van de drie intergemeentelijke stortplaatsen naar de Provincie is de afgelopen jaren een inhaalslag gemaakt voor het onderhoud van de stortplaatsen en monitoring van gegevens en zijn extra kosten gemaakt voor een externe adviseur (Grontmij/Sweco).

Termijnggebonden taken

Programma 3

Wat wilden we bereiken?

Strategische doelstelling

Wij willen de taken, waarvoor veelal financiële en/of personele verplichtingen zijn aangegaan met derden, op een effectieve wijze afwikkelen tot de datum van de afloop van de contracten.

Bestuurlijke ontwikkelingen

Tijdens het Koerstraject is naar voren gekomen dat er een aantal taken bij de Regio worden uitgevoerd, die buiten de programma's van de Strategische Agenda vallen, maar waarvoor wel contractuele verplichtingen bestaan. Zodra een contractuele verplichting op grond van de termijn ten einde komt, vervalt de taak (termijnggebonden taak). De gemeenten moeten op dat moment individueel besluiten over de invulling van het taakveld, waarvoor de contractuele verplichting door de Regio was aangegaan.

Wat zijn onze kaders?

Beleidskaders	Jaar
Besluit Woninggebonden Subsidies (BWS)	1993

Wat hebben we er voor gedaan?

Uitvoeringsmaatregelen Besluit Woninggebonden Subsidies

De werkzaamheden bestaan uit de jaarlijkse administratie, beoordeling en verwerking van de inkomenstoetsen van subsidieontvangers. Bij Koninklijk Besluit van 26 juni 2009 is de toegekende geldelijke subsidie aan de budgetbeherende gemeenten en samenwerkingsverbanden afgekocht per 1 september 2009.

Overige werkzaamheden

In de periode 2013-2014 is in het kader van de gevelisolatieprojecten (Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing (ISV) periode 2 en 3) een 'bezemproject' uitgevoerd waarin de resterende A-lijst woningen in de Achterhoek zijn gesaneerd. Dit project is in 2014 afgerond; de financiële afronding heeft 2015 plaats gevonden middels het verkrijgen van een controleverklaring van de accountant. In 2017 moet de financiële afwikkeling met Provincie en gemeenten nog plaats vinden.

Wat heeft het gekost?

Programma 3: Termijngebonden taken	R 2015	B 2016 primair	B 2016 gewijzigd	R 2016
080.1 Termijngebonden taken	38.000	32.000	40.000	36.000
Lasten	38.000	32.000	40.000	36.000
080.1 Termijngebonden taken	22.000	-	8.000	22.000
Baten derden (exclusief gemeenten)	22.000	-	8.000	22.000
080.1 Termijngebonden taken	-	-	-	-
Bijdrage gemeenten per inwoner	-	-	-	-
Gerealiseerd totaal van saldo baten en lasten	-16.000	-32.000	-32.000	-14.000
Onttrekkingen reserves	16.000	32.000	32.000	14.000
Toevoegingen reserves	-0	-	-	-
Gerealiseerd resultaat	0	0	0	0

Toelichting

Er is € 14.000 onttrokken aan de BWS reserve ten opzichte van een begroot bedrag van € 32.000. De loonkosten voor de BWS medewerker zijn lager als gevolg van gerealiseerde inkomsten detachering door de BWS medewerker.

Overige uitgaven en inkomsten

Programma 4

Wat wilden we bereiken?

Strategische doelstelling

Wij willen begrotingsevenwicht binnen de bij andere programma's nagestreefde doelstellingen en met een minimale bijdrage van de gemeenten een maximaal resultaat behalen. De kosten en opbrengsten moeten elkaar, gezien de beperkte financiële armslag, zoveel mogelijk in evenwicht houden.

Wat zijn onze kaders?

Beleidskaders	Datum	Orgaan
Financiële verordening Regio Achterhoek	13 januari 2016	algemeen bestuur
Controleverordening Regio Achterhoek	18 december 2006	algemeen bestuur
Regeling inkoop en aanbesteding	6 januari 2016	dagelijks bestuur
Treasurystatuut	14 december 2011	algemeen bestuur
Regiocontract 2012-2015	25 april 2012	algemeen bestuur
Begroting 2016 en meerjarenraming 2016 – 2019	15 juli 2015	algemeen bestuur

Wat hebben we er voor gedaan?

Incidentele financiering

In 2008 een bestemmingsreserve projecten gevormd ter dekking van projectmatige werkzaamheden voor de strategische kerntaken. Voor 2016 was er per saldo sprake van een onttrekking aan de bestemmingsreserve projecten van € 72.000.

Algemeen financieel beleid

In dit kader vraagt het voldoen aan wettelijke kaders en de daarop betrekking hebbende verordeningen continu de aandacht. De rechtmatigheid is ook een onderwerp dat continu aandacht vraagt, zowel met betrekking tot de jaarrekening als met betrekking tot de begroting. Ook zal steeds controle op de naleving en relevantie van geldende regelgeving dienen plaats te vinden. Jaarlijks wordt een verbijzonderde interne controle uitgevoerd op minimaal drie processen. Voor 2016 waren dit subsidieverstrekking en vaststelling Regiocontract Achterhoek, kosten kostenplaats belangenbehartiging en benutten externe betrekkingen (volledige inkoopproces tm betaling) en het proces salarisadministratie. Bij de controle zijn geen noemenswaardige afwijkingen van de regelgeving geconstateerd. Tevens hebben in 2016 de afrondende werkzaamheden voor de beheers- en betaalautoriteit voor het Regiocontract plaatsgevonden. Op 21 oktober is de goedgekeurde controleverklaring voor het Regiocontract ontvangen en op 5 december 2016 is de subsidievaststelling van de Provincie ontvangen.

Treasury

Begin 2009 is besloten de nazorg voor de stortplaatsen 't Wald en Bellegoor over te nemen. De uitvoering van de eeuwigdurende nazorg voor de drie intergemeentelijke stortplaatsen is daarmee een taak van de Regio. Een belangrijk aandachtspunt daarbij is het beheer van de financiële middelen (voorziening nazorg). De gelden moeten renderend en efficiënt worden belegd, teneinde voor de eeuwigdurende altijd over voldoende middelen te kunnen beschikken. De uitzetting van gelden leverde door de invoering van het schatkistbankieren aanzienlijk minder rente op. Daarom is besloten in 2014 een bedrag van € 6 mln vanuit de Regio en € 4 mln vanuit Wald en Bellegoor te betalen op de voorlopige aanslag voor het Provinciaal Nazorgfonds. Dit levert een rendement op van 4,6%. Het renteresultaat van Regio Achterhoek bedraagt over 2016 3,3%.

Wat heeft het gekost?

Programma 4: Overige uitgaven en inkomsten	R 2015	B 2016 primair	B 2016 gewijzigd	R 2016
010.3 Onvoorzien	51.000	10.000	169.000	169.000
130.1 Renteresultaat	204.000	271.000	272.000	146.000
Bedrijfsvoering	449.000	476.000	492.000	481.000
Lasten	704.000	757.000	933.000	796.000
010.3 Onvoorzien	21.000	-	1.162.000	1.176.000
130.1 Renteresultaat	210.000	279.000	280.000	159.000
Bedrijfsvoering	492.000	476.000	492.000	492.000
Baten derden (exclusief gemeenten)	723.000	755.000	1.934.000	1.827.000
010.3 Onvoorzien	22.000	10.000	10.000	10.000
130.1 Renteresultaat	-1.000	-	-	-2.000
Bedrijfsvoering	-43.000	-	-	-11.000
Bijdrage gemeenten	-22.000	10.000	10.000	-3.000
Gerealiseerd totaal van saldo baten en lasten	-3.000	8.000	1.011.000	1.028.000
Onttrekkingen reserves	30.000	2.000	284.000	284.000
Toevoegingen reserves	-27.000	-10.000	-1.295.000	-1.312.000
Gerealiseerd resultaat	0	0	0	0

Programma 4: Inwonerbijdrage	R 2015	B 2016 primair	B 2016 gewijzigd	R 2016
10.3 Onvoorzien	0,07	0,03	0,03	0,03
130.1 Renteresultaat	-	-	-	-0,01
Bedrijfsvoering	-0,14	-	-	-0,03
Totaal inwonerbijdrage	-0,07	0,03	0,03	-0,01

Toelichting

De specificatie van de mutatie reserves voor dit programma (€ 1.028.000 onttrekking) is als volgt:

	<i>raming</i>	<i>werkelijk</i>
- onttrekking renteresultaat BWS aan reserve BWS rente resultaat	- 2.000	- 2.000
- onttrekking algemene reserve (tbv toevoeging reg projecten)	- 123.000	- 123.000
- onttrekking projectenreserve	- 159.000	- 159.000
- toevoeging projectenreserve	71.000	73.000
- toevoeging bestemmingsreserve huisvesting	91.000	91.000
- toevoeging reserve regionale projecten	1.123.000	1.135.000
- toevoeging rente algemene reserve	10.000	13.000
Per saldo toevoeging reserves programma financiën	1.011.000	1.028.000

Het voordelige verschil in de bijdrage gemeenten (€ 13.000) wordt voornamelijk veroorzaakt door een rente-voordeel (€ 2.000) en een voordelig saldo op de kostenplaatsen bedrijfsvoering (€ 11.000).

Het gerealiseerde renteresultaat bedraagt € 2.000 (voordelig) door een afrondingsverschil. Als gevolg van het Schatkistbankieren is er aanzienlijk minder rente gerealiseerd dan geraamd.

Het voordelige saldo op de kostenplaatsen bedrijfsvoering (€ 11.000) wordt met name veroorzaakt door een tekort op loonkosten (€ 7.000), een tekort op inhuur derden (€ 4.000), een tekort op accountantskosten (€ 2.500), een overschot op kantoorkosten (22.000) en een overschot op overige huisvestings- en apparaatskosten (€ 2.500). Het overschot op de kantoorkosten wordt met name veroorzaakt door lagere kosten voor automatisering en copiers en lagere kapitaallasten. Zie voor een nadere toelichting van de loonkosten het formatieplan in bijlage 2 van deel IV.

Deel III

Paragrafen

1. Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing

Het weerstandsvermogen van de Regio is het vermogen om (incidentele) financiële tegenvallers te kunnen opvangen om taken te kunnen voortzetten. Het weerstandsvermogen is de relatie tussen de weerstandscapaciteit (de beschikbare middelen om niet begrote kosten te dekken) en de risico's (waarvoor geen voorzieningen zijn getroffen of verzekeringen voor zijn afgesloten). Het weerstandsvermogen is van belang voor het bepalen van de gezondheid van de financiële positie van de Regio.

1.1 Beleid

In de nota "reserves en voorzieningen" van 3 juni 2016 zijn kaders gegeven hoe met het vermogen van de Regio kan en mag worden omgegaan. Door het algemeen bestuur is bepaald dat het maximaal te reserveren bedrag voor weerstandsvermogen wordt vastgesteld op een vast bedrag dat in de buurt ligt van 10% van de begrote omzet, ofwel € 250.000 (AB 3 juni 2012). Jaarlijks wordt bij het vaststellen van de begroting een eventueel surplus van de algemene reserve bepaald. Dit surplus wordt bepaald op basis van het laatste jaar van het meerjarenbeeld rekening houdend met de effecten van reeds genomen bestuursbesluiten met financiële gevolgen voor volgende jaren.

1.2 Weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat uit het vrij besteedbaar deel van de algemene reserve vermeerderd met stille reserves en met onvoorzien posten.

	Begroting primair	Begroting gewijzigd	Rekening	Afwijking (R-B)
<i>Per 31 december</i>				
Vrij besteedbaar deel algemene reserve	421.000	283.000	286.000	3.000
Onvoorzien	10.000	10.000	0	-10.000
Weerstandscapaciteit 31-12-2016	431.000	293.000	286.000	-7.000

De omvang van de algemene reserve bedraagt eind 2016 € 286.000 en ligt daarmee iets boven het begrote niveau en iets boven het geformuleerde plafond van € 250.000. Op basis van het meerjarenbeeld van de algemene reserve is bij het vaststellen van de nota reserves en voorzieningen (AB 3 juni 2016) besloten om € 123.000 surplus over te hevelen naar de reserve regionale projecten uitvoeringsagenda. Dit besluit is verwerkt in de kolom begroting gewijzigd. Begin 2017 wordt € 47.000 onttrokken uit de algemene reserve in verband met de uittreding van gemeente Montferland. Daarmee komt de reserve onder het geformuleerde plafond van € 250.000. De rentetoevoeging over 2016 is € 3.000 hoger dan begroot.

1.3 Risico's

De relevante risico's voor het weerstandsvermogen zijn die risico's die niet op een andere wijze zijn te ondervangen. Reguliere risico's (doen zich regelmatig voor en zijn veelal vrij goed meetbaar) maken geen deel uit van de risico's in deze paragraaf. Hiervoor kunnen immers verzekeringen worden afgesloten of voorzieningen worden gevormd. Gekozen is voor het melden van alle risico's in deze paragraaf.

De risico's kunnen worden ingedeeld in:

1. risico's voortvloeiend uit het eigen beleid;
2. risico's voortvloeiend uit het beleid van een hogere overheid;
3. risico's voortvloeiend uit het doen / nalaten van derden en
4. risico's voortvloeiend uit niet te beïnvloeden autonome ontwikkelingen

1.3.1 Risico's voortvloeiend uit het eigen beleid

Memorieramingen en voorlopige ramingen

In de programma's hebben de memorieposten betrekking op kosten van vacature-invulling, reïntegratietrajecten of onvoorzien opbrengsten. In 2016 was geen sprake van kosten voor vacature-invulling.

Inzet van egalisatievoorzieningen of – reserves

Om een egalisatie aan te brengen in de lastenontwikkeling van ondersteunende werkzaamheden om daarmee financiële rust in de exploitatie aan te brengen, kan een egalisatiereserve ingezet worden. Momenteel kent de Regio alleen een egalisatiereserve voor intern onderhoud van het gebouw. Hieraan ligt een onderhoudsplan ten grondslag.

Beheer stortplaatsen

In 2009 zijn de kosten en opbrengsten in het kader van de nazorg geactualiseerd (nazorgplannen) en is de voorziening hiervoor op peil gebracht. Afwijkingen ten opzichte van gehanteerde uitgangspunten (o.a. rente%, afschrijvingstermijnen en tarieven) kunnen zowel voordelige als nadelige financiële gevolgen hebben. Bij nadelige financiële gevolgen zullen de deelnemende gemeenten worden aangesproken. Er hebben zich in 2016 geen calamiteiten voorgedaan.

1.3.2 Risico's voortvloeiend uit het beleid van een hogere overheid

Projectsubsidies

Er worden voor diverse projecten subsidies ontvangen van o.a. Provincie, Ministerie en Euregio. Op grond van de evaluatie van een project kan sprake zijn van een terugbetaling van een ontvangen voorschot. Tekorten als gevolg van bijgestelde subsidiebeschikkingen, blijven voor risico en rekening van de deelnemende gemeenten. Er hebben zich in 2016 geen tekorten op projectsubsidies voorgedaan.

1.3.3 Risico's voortvloeiend uit het doen / nalaten van derden

Schadeclaims onrechtmatige overheidsdaad en productverantwoordelijkheid

De Regio wordt soms geconfronteerd met schadeclaims. Naar aanleiding van een brand bij Moram in 's-Heerenberg is een claim neergelegd bij de Regio (Regionale Brandweer). Na een jarenlange onzekerheid over de financiële uitkomsten is in 2013 een maximale claim toegewezen die binnen de verzekeringspolis past. Er zijn dus geen financiële gevolgen voor de Regio. Inmiddels is in 2016 de hoofdprocedure afgerond en krijgt de vrijwaringsprocedure tussen Regio en Moram geen vervolg. Er ligt echter nog wel een claim van Bosman.

1.3.4 Risico's voortvloeiend uit niet te beïnvloeden autonome ontwikkelingen

Inflatieontwikkeling loon- en prijsstijging

Wanneer CAO-onderhandelingen of het algemene prijspeil hogere (of lagere) ontwikkelingen geeft, kan dit doorwerken in lopende contracten en subsidierelaties. Dit zal doorwerken in het jaarresultaat. De ontwikkelingen voor 2016 konden binnen de bestaande budgetten worden opgevangen.

Hypotheekverstrekking aan personeelsleden

De mogelijkheid van hypotheekverstrekking is wettelijk verboden vanaf 2009. De hypotheek voor personeelsleden van uitgetreden organisatie-onderdelen zijn bevroren. De restschuld per 31 december 2016 van de hypotheek afgezet tegen de taxatiewaarde van de woningen bij aankoop bedraagt 49%. Hierbij laten we de waardeverminderingen van de woningen vanaf het moment van aankoop tot nu buiten beschouwing. Deze restschuld is lager dan een eventuele executiewaarde bij gedwongen verkoop (uitgaande van een executieopbrengst van 75%). De voorziening nazorg stortplaatsen maakt het voor de Regio mogelijk om de hypotheek te financieren. Wanneer de voorziening wordt aangesproken voor uitgaven, dan wel wordt overgedragen aan de Provincie kan, afhankelijk van de rente op de kapitaalmarkt, een nadeel ontstaan. In 2016 is ruim 2 miljoen ontvangen aan extra aflossing. Eind 2016 bedraagt de hypotheekverstrekking nog € 2.690.000.

Secundaire arbeidsvoorwaarden

Op grond van het cafetariamodel kan het personeel verlofdagen kopen of verkopen. Dit heeft financiële consequenties dan wel gevolgen voor het aantal beschikbare uren. De financiële gevolgen komen jaarlijks ten laste van het jaarresultaat. In 2016 is niets uitgegeven op grond van het cafetariamodel.

1.4 Financiële kengetallen

Met ingang van de begroting 2016 is in de BBV voorgeschreven dat in deze paragraaf een set van vijf verplichte financiële kengetallen opgenomen moet worden voorzien van een toelichting.

Kengetallen:	<i>Rekening 2015</i>	<i>Begroting 2016</i>	<i>Rekening 2016</i>
netto schuldquote	-18%	-21%	-75%
netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	-141%	-188%	-134%
solvabiliteitsratio	4%	3%	16%
structurele exploitatieruimte	0%	0%	1%
grondexploitatie	nvt	nvt	nvt
belastingcapaciteit	nvt	nvt	nvt

De netto schuld weerspiegelt het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Om inzicht te krijgen in hoeverre er sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende geleden weergegeven. Een negatieve schuldquote geeft aan dat er sprake is van een overschot aan middelen, dit is bij de Regio het geval.

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin de Regio in staat is aan haar financiële verplichting te voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal. Hoe hoger het solvabiliteit, hoe gezonder het bedrijf. Deze ratio blijft heel constant. De Regio zal nooit meer eigen vermogen opbouwen, bedragen boven het weerstandsniveau worden uitgekeerd aan de gemeenten. De toename van de ratio in 2016 wordt veroorzaakt door de krimpelingen (€ 1 miljoen) die bij de Regio zijn gereserveerd.

De structurele exploitatieruimte geeft aan hoe groot de structurele vrije ruimte binnen de vastgestelde begroting is. Dit kengetal geeft aan dat er binnen de begroting van de Regio geen structurele vrije ruimte aanwezig is.

1.5 Conclusie weerstandsvermogen

De werkelijke weerstandscapaciteit per 31 december 2016 (€ 286.000) ligt iets onder het niveau van de begrote weerstandscapaciteit per 31 december 2016 (€ 293.000) en boven het maximaal te reserveren bedrag voor weerstandsvermogen (€ 250.000). Begin 2017 wordt € 47.000 onttrokken uit de algemene reserve in verband met de uittreding van gemeente Montferland. Daarmee komt de reserve onder het geformuleerde plafond van € 250.000. De Regio heeft geen risicodossiers die niet onder de normale bedrijfsrisico's vallen.

2. Paragraaf financiering

In deze paragraaf geven we inzicht in het financieringsbeleid van de Regio. In de financieringsparagraaf (ook wel treasuryparagraaf) komen achtereenvolgens aan de orde treasurybeheer en financiering.

De beleidskaders voor de uitvoering van de treasuryfunctie voor de Regio zijn vastgelegd in:

- Financiële verordening Regio Achterhoek (2016)
- Treasurystatuut Regio Achterhoek (2011)
- Nota reserves en voorzieningen Regio Achterhoek (2016)

2.1 Treasurybeheer

Het treasurybeheer is (beleids)uitvoering van de treasuryfunctie, binnen de kaders van het huidige financieringsstatuut. De treasuryfunctie omvat alle activiteiten die zich richten op het sturen en beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële vermogenswaarden, financiële geldstromen, de financiële posities en hieraan verbonden risico's. Tot treasuryrisico's behoren renterisico's, kredietrisico's en liquiditeitsrisico's. Deze risico's vloeien voort uit de transacties binnen de treasuryfunctie. De wet fido en het hierop gebaseerde treasurystatuut geven de speelruimte waarbinnen de treasuryactiviteiten moeten plaatsvinden. Leningen of garanties mogen alleen uit hoofde van de publieke taak worden verstrekt. Met de komst van het Schatkistbankieren is het uitzetten van overtollige middelen bij financiële instellingen niet meer mogelijk.

2.1.1 Renterisico

Het renterisicobeheer heeft als doelstelling het beperken van de invloed van mogelijke rentewijzigingen op de financiële positie van de organisatie. De wet Fido geeft twee concrete richtlijnen (de renterisiconorm en de kasgeldlimiet) voor het beheersen van renterisico's.

Renterisiconorm

De renterisiconorm is een instrument voor de beheersing van het renterisico bij herfinanciering. Om dit risico te beperken, mag de jaarlijkse verplichte aflossing en renteherziening niet meer dan 20% van het begrotingstotaal per 1 januari bedragen (rente-risiconorm). De Regio heeft geen geldleningen. Derhalve is er geen renterisico.

Kasgeldlimiet

Om de rentegevoeligheid te beperken is de kasgeldlimiet ingesteld. De kasgeldlimiet stelt een maximum aan de omvang van de netto vlottende schuld (kort geld). De zogenaamde netto vlottende schuld mag maximaal 8,2% bedragen van het begrotingstotaal. Daarboven moet lang geld worden aangetrokken. De kasgeldlimiet voor de Regio Achterhoek bedraagt voor 2016 € 225.000 ($8,2\% * € 2.748.000$). De Regio heeft gemiddeld een overschot aan middelen (vlottende middelen > vlottende schuld) en blijft daarmee binnen de limiet.

2.1.2 Krediet- en liquiditeitsrisico's

Vanaf 10 december 2013 is het Schatkistbankieren ingevoerd en worden alle overtollige middelen aangehouden in de schatkist. Gelden tegen gunstige rentetarieven uitzetten op spaarrekeningen of deposito's bij andere instellingen is met de invoering van Schatkistbankieren niet meer toegestaan.

2.3 Financiering

De aanwezig activa worden eerst met eigen vermogen (algemene en bestemmingsreserves) en vervolgens met vreemd vermogen (voorzieningen en langlopende schulden) gefinancierd.

De maximale omvang van de aan te trekken geldleningen is bepaald op € 6 miljoen, wat is gebaseerd op het totaal van uitstaande hypotheken (bestuursbesluit van 11 november 2002). De aantrekking van geldleningen is gerelateerd aan de uitstaande personeelshypotheken, omdat de personeelshypotheken niet direct contant kunnen worden gemaakt op het moment dat gelden voor de nazorg stortplaatsen nodig zijn. De financiering geschiedt namelijk nu nog met eigen voorzieningen voor nazorg en calamiteiten stortplaatsen (interne financiering). In 2016 is ruim € 2 miljoen ontvangen aan aflossingen op personeelshypotheken. Er worden

alleen vaste geldleningen afgesloten met een rentepercentage van minder dan 4% omdat dit het gemiddelde rentepercentage van de personeelshypotheke is. Op dit moment zijn geen geldleningen afgesloten.

In navolgende tabel wordt het jaarlijkse financieringstekort c.q. -overschot op de bestaande vaste activa en passiva geschetst.

Stand 1/1 (x € 1.000)	31-12-2016 werkelijk	31-12-2016 begroot
Investerings (bestaand)	42	78
Ambtenarenhypotheke	2.690	4.483
Vervangingsinvesteringen (MJR)	0	0
Nieuw beleid	0	0
Activa (A)	2.732	4.561
Reserves	1.975	720
Voorzieningen	4.113	4.402
Geldleningen	0	0
Verplichtingen BWS	13	13
Passiva (B)	6.101	5.135
Financieringstekort (A-B)	-	-
Financieringsoverschot (B-A)	3.369	574
Kasgeldlimiet	225	225
Resterende Investeringsruimte	3.594	799

Uit de liquiditeitsstaat blijkt dat eind 2016 dat de activa grotendeels uit ambtenarenhypotheke bestaat. Vanaf januari 2009 zijn geen nieuwe ambtenarenhypotheke meer mogelijk, de bestaande hypotheke lopen wel door tot het einde van de contractduur. De substantiële middelen in de voorzieningen omvatten voornamelijk de verplichte vorming van voorzieningen voor de nazorg van de stortplaatsen "De Langenberg", "t Bellegoor" en "WALD". In 2014 is op basis van een voorlopige beschikking een bedrag van € 6 miljoen van de Regio overgedragen aan het Provinciaal Nazorgfonds. Tevens is € 4 miljoen overgedragen van 't Bellegoor en Wald. De provincie geeft een rendement van 4,6%.

2.4 Conclusie

Uit de voorgaande paragrafen blijkt dat de Regio bij ongewijzigde voortzetting van het (financierings-) beleid geen risico loopt, behalve wanneer de voorziening nazorg stortplaatsen gebruikt moet worden. Zodra de gelden worden overgedragen naar de Provincie, is sprake van een nieuwe situatie. Dan zal de Regio de bestaande activa volledig moeten financieren met geldleningen.

3. Paragraaf bedrijfsvoering

De paragraaf bedrijfsvoering geeft een inzicht in de stand van zaken en beleidsvoornemens ten aanzien van de bedrijfsvoering. De bedrijfsvoering omvat alle faciliteiten en randvoorwaarden die benodigd zijn om de gewenste dienstverlening aan de gemeenten in de regio te realiseren. Om de dienstverlening steeds verder te kunnen verbeteren en in te spelen op de veranderingen binnen de organisatie, is de bedrijfsvoering steeds in beweging. Bij de keuzes die worden gemaakt houden we de behoefte van de gemeenten aan inzicht in en verantwoording over de financiële huishouding steeds goed voor ogen. Het belang van een rechtmatig, doelmatig en doeltreffend beleid en beheer staat voorop.

3.1 Wat hebben we ervoor gedaan?

Bestuursondersteuning

De bestuurlijke werkzaamheden bestonden vooral uit coördinatie van de besluitvormingsprocessen (verzorgen van vergaderstukken voor AB en DB) en de ondersteuning van het bestuur van de 3 O's. De voorlichting aan de bestuursorganen, waarmee de Regio een bestuurlijke relatie heeft is eveneens gecoördineerd door bestuurszaken.

Planning & control en administratie

Naast de reguliere werkzaamheden uit de planning en controlcyclus (begroting, jaarrekening en buraps) en het voeren van de financiële administratie zijn werkzaamheden verricht voor de betaal- en beheerautoriteit voor het Regiocontract en voor diverse projecten (o.a. Ervaar je Baan, Buurtaal Jong leren en Leader). In 2016 is de definitieve eindverantwoording voor het Regiocontract voor 2012-2015 opgesteld. In december heeft definitieve vaststelling hiervan door de Provincie plaatsgevonden.

Personeelszaken en automatisering

Voor de salarisadministratie en personeelsbeleid is voor 2016 een contract afgesloten met de Gemeente Doetinchem. Voor de automatisering is voor 2016 eveneens een contract afgesloten met de gemeente Doetinchem voor het gebruik van netwerkfaciliteiten, ondersteuning en voor de basishardware (computer inclusief toebehoren). De kosten voor speciale software (financieel pakket, etc.) kwamen voor rekening van de Regio.

Secretariaat

Het secretariaat verzorgde in het verslagjaar de correspondentie en agendabeheer voor het bestuur secretaris en de programmaonderdelen.

Archief

De archiefwerkzaamheden bestonden voor het verslagjaar uit het bewaren, ontsluiten en beschikbaar stellen van archiefstukken. In het verslagjaar is een digitaal archiefsysteem (Onegov) ingevoerd en is veel tijd gestopt in het overbrengen van de archieven 1975 t/m 2008 naar het Erfgoedcentrum (Ecal).

3.2 Wat heeft het gekost?

Volgens de richtlijnen in de financiële verordening worden onderstaande kosten in de paragraaf opgenomen.

	<i>Begroting (incl wijzigingen)</i>	<i>Werkelijk</i>
Inhuur derden	63.000	75.526
Huisvestingskosten	96.517	95.084
Automatiseringskosten	32.000	23.271
Budgetten voor bestuur (incl bijeenkomsten colleges en raden)	27.000	15.137
Accountantskosten	12.500	15.000

Voor de omvang, opbouw en ontwikkeling van het personeelsbestand en de loonkosten wordt verwezen naar het formatieplan in deel IV van de jaarstukken.

4. Paragraaf rechtmatigheid

Op grond van het Besluit Accountantscontrole Provincies en Gemeenten (BAPG) heeft de Regio te maken met een rechtmatigheidoordeel van de accountant. Nadere regels zijn uitgewerkt in het BAPG, de Kadernota Rechtmatigheid en adviezen van het Platform Rechtmatigheid Provincies en Gemeenten en de Richtlijnen voor de Accountantscontrole van NIVRA.

Onder "rechtmatigheid" wordt verstaan de definitie volgens het BAPG dat de in de jaarrekening verantwoorde lasten, baten en balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen. Dat wil zeggen "in overeenstemming zijn met de begroting en met de van toepassing zijnde wettelijke regelingen, waaronder eigen verordeningen".

De accountant controleert of financiële beheershandelingen uitgevoerd zijn volgens de regels en of dit in de administratie traceerbaar is (baten, lasten en balansmutaties) en hij toetst het systeem van risico-afweging voor wat betreft handelingen en beslissingen van niet-financiële aard. De toetsing vindt zowel plaats aan de hand van relevante wetgeving als regels gesteld door het algemeen bestuur (interne verordeningen). De voorwaarden die door de accountant getoetst dienen te worden, legt het algemeen bestuur vast in een controleprotocol.

4.1 Uitwerking controleprotocol

In het controleprotocol (besluit AB 19 september 2016) zijn de voorwaarden opgenomen, waarop de accountant zijn controle baseert. Hierin liggen de volgende relevante voorwaarden vast:

- Het normenkader. Hierin liggen vast de relevante regelgeving van hogere overheden en van de Regio zelf. Van belang zijn alleen de bepalingen die financiële beheershandelingen bevatten;
- Dit zgn. normenkader is uitgewerkt in een toetsingskader (AB 26 november 2008). In het toetsingskader wordt aangegeven aan welke bepalingen uit de regelgeving in het normenkader al dan niet financiële consequenties worden verbonden (recht, hoogte en duur);
- op basis van de begroting 2016 van de Regio Achterhoek bedraagt de goedkeuringstolerantie in de jaarrekening 1% van de lasten voor fouten (€ 27.480) en 3% van de lasten voor onzekerheden (€ 82.440);
- voor de rapporteringstolerantie wordt als maatstaf gehanteerd dat de accountant elke fout of onzekerheid boven € 5.000 rapporteert.
- Voor het jaar 2016 vindt het overleg plaats tussen de accountant, de portefeuillehouder Financiën, de secretaris en een financieel beleidsmedewerker.
- Er zijn voor het jaar 2016 geen punten vastgesteld, waaraan de accountant bij de controle specifiek aandacht moet besteden.

4.2 Interne verbijzonderde controle

Voor 2016 zijn de volgende processen/activiteiten nader onderzocht:

Proces	Activiteit	Regelgeving
Subsidieverstrekking en vaststelling RCA	Voor de regiocontracten het volgen tot en met de afwikkeling van het contract.	<ul style="list-style-type: none"> - Subsidieverordening - Procesbeschrijving Regiocontract - Regeling budgetbeheer, mandaatregeling en financiële verordening
Kostenbelangenbehartiging en benutten externe betrekkingen	Voor de kostenplaats het inkoopproces volgen van bestelling tot en met betaling.	<ul style="list-style-type: none"> - Werkbegroting 2016 - Regeling budgetbeheer, mandaatregeling en financiële verordening, - Regeling inkoop en aanbesteding
Salarisadministratie	Beoordelen vaste en incidentele incidentele mutaties en uitbetaling.	<ul style="list-style-type: none"> - CAR/UWO - Procesbeschrijving salarisadministratie

Uit de controle zijn geen onregelmatigheden gekomen.

4.3 Rapportering

De controle van de rechtmatige totstandkoming van de baten en lasten en balansmutaties leidt algemeen gesproken tot drie extra toetsingscriteria ten opzicht van de controle voor het getrouwe beeld, namelijk het voorwaardencriterium, het begrotingscriterium en het misbruik & oneigenlijk gebruik criterium. Deze criteria worden in deze paragraaf nader uitgewerkt.

4.3.1 Begrotingscriterium

Het begrotingscriterium richt zich primair op de baten en lasten. Mutaties in de balanssfeer vallen onder het bevoegdheidscriterium. Met betrekking tot de jaarrekening 2016 zijn de volgende over- en onderschrijdingen in de uitgaven op programmaniveau te constateren:

	uitgaven begroting	uitgaven werkelijk	verschil uitgaven
Strategische agenda	2.524.000	2.018.000	-506.000
Stortplaatsen	613.000	611.000	-2.000
Termijngebonden taken	40.000	36.000	-4.000
Financiën	933.000	796.000	-137.000
Totaal	4.110.000	3.461.000	-649.000

Bij geen van de programma's is sprake van een overschrijding op programmaniveau.

4.3.2 Voorwaardencriterium

Het voorwaardencriterium richt zich op overdrachten aan of van natuurlijke personen en aan rechtspersonen. In geval van de Regio zijn dat alleen subsidies. Daarbij staat de vraag centraal of voldaan is aan de voorwaarden, die zijn gesteld in de subsidieverordening van de Regio, specifieke bestuursbesluiten of de Algemene Wet Bestuursrecht. De Regio verstrekke in 2016 subsidies voortkomend uit de afspraken in het Regiocontract/de Gebiedsopgave. De ontvangen subsidies betreffen voornamelijk bijdragen van hogere overheden voor projecten. Hiervoor worden afzonderlijke accountantsverklaringen opgesteld.

4.3.3 M&O-criterium

Het M&O-criterium behelst dat de rechtmatigheid niet alleen betrekking heeft op het voldoen aan de voorwaarden, maar ook op de juistheid en volledigheid van de gegevens die een belanghebbende verstrekt. Dit criterium is binnen de Regio niet uitgewerkt in een M&O-beleid. Gegevensverstrekking door derden is niet tot nauwelijks van toepassing bij de Regio.

4.3.4 Bevoegdheidscriterium

Het bevoegdheidscriterium heeft vooral betrekking op de financieringsmutaties en vermogensmutaties ofwel balansmutaties. Bepalend voor de bevoegdheidsvraag is de Wet Gemeenschappelijke Regeling en daarmee samenhangende Regioverordeningen. Uit het samenstel hiervan blijkt de bevoegdheidstoedeling aan het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur. Op 22 oktober 2008 is de Regeling Mandaat en de Instructie secretaris door het algemeen bestuur vastgesteld. Ten behoeve van de beoordeling van de bevoegdheidstoedeling is door het dagelijks bestuur een Regeling Budgetbeheer vastgesteld voor de bevoegdheden aan medewerkers op 28 oktober 2009. Hiermee is ten behoeve van de uitvoering van de diverse verordeningen het bevoegdheidsvraagstuk ingevuld.

4.4 Conclusie

Voor wat betreft het begrotingscriterium zijn er geen posten te noemen, waarvan het algemeen bestuur niet op de hoogte is geweest. Voor misbruik en oneigenlijk gebruik is binnen de Regio geen beleid opgesteld (M&O-criterium). In 2016 is eigen interne controle uitgevoerd op basis van een opgesteld controleprotocol. Bij geen van de programma's is sprake van een overschrijding op programmaniveau.

Deel IV

Uiteenzetting financiële positie

1. Algemene financiële beschouwing programmarekening

In deze paragraaf wordt een toelichting gegeven op de exploitatierekening 2016 van de Regio Achterhoek.

1.1 Algemene financiële beschouwing

1.1.1. Uitgangspunten programmarekening 2016

Het rentepercentage voor toevoeging van rente aan reserves, opgenomen in de Staat van reserves en voorzieningen, is gebaseerd op de werkelijk gerealiseerde rente en was bij de uitgangspunten voor 2016 voorlopig vastgesteld op 3,25%. De werkelijke toevoeging in 2016 bedraagt 3,30%.

Voor investeringen wordt uitgegaan van de middellange rente BNG. Het definitieve percentage is voor 2016 vastgesteld op 1%.

1.1.2 Rekening 2016

Het boekjaar hebben wij afgesloten met een voordelig jaarsaldo van € 34.000 (€ 0,11 per inwoner). De ontwikkeling van de inwonerbijdrage 2016 is als volgt te schetsen:

Omschrijving	Begroting primair	Begroting gewijzigd	Rekening	Saldo
Strategische agenda	4,66	4,37	4,30	-0,07
Termijngebonden taken	-	-	-	-
Overige uitgaven en inkomsten	0,03	0,03	-0,01	- 0,04
Totaal	4,69	4,40	4,29	- 0,11

Het voordeel is vooral ontstaan door vacatureruimte en diverse overschotten op apparaatskosten (o.a. contributies en kantoorkosten).

1.1.3 Termijngebonden taken

Tijdens het Koerstraject is naar voren gekomen dat een aantal taken bij de Regio wordt uitgevoerd, die buiten de programma's van de Strategische Agenda vallen, maar waarvoor wel contractuele verplichtingen bestaan. De laatste taak betreft de uitvoering van de regeling Budget Woninggebonden Subsidies.

Termijngebonden taken	Vastgelegd in	Eindtermijn	Dekking
Budget Woninggebonden Subsidies	Subsidieregeling	Tot 2020	reserve bws

1.2 Toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves en voorzieningen

Voor de dekking van alle uitgaven van de Regio onttrekken wij ook middelen aan de reserves. Dit moeten wij volgens voorschriften Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) afzonderlijk zichtbaar maken in de rekening.

De ontwikkeling van de onttrekkingen (-) en toevoegingen (+) aan reserves is als volgt te schetsen:

Omschrijving	Begroting primair	Begroting gewijzigd	Rekening
Strategische agenda	- 44.000	- 29.000	14.000
Termijngebonden taken	- 32.000	- 32.000	- 14.000
Overige uitgaven en inkomsten	8.000	1.011.000	1.028.000
Totaal	- 68.000	950.000	1.028.000

Op rekeningsbasis zijn de onttrekkingen bij strategische agenda lager door projectkosten ten laste van het exploitatieresultaat te brengen en door een toevoeging van de bijdrage van Zutphen en Lochem voor vrijetijdseconomie aan de projectenreserve. Bij de termijngebonden taken is de onttrekking aan de BWS reserve lager door ontvangen detacheringssinkomsten. Bij organisatie is de rentetoevoeging aan de algemene reserve hoger dan geraamd.

De ontwikkeling van de onttrekkingen (-) en toevoegingen (+) aan voorzieningen is als volgt te schetsen:

Omschrijving	Begroting primair	Begroting gewijzigd	Rekening
Stortplaatsen	-178.000	-377.000	- 440.000
Overige uitgaven en inkomsten	- 68.000	- 155.000	- 121.000
Totaal	246.000	-532.000	- 561.000

De rentetoevoeging aan de voorziening Nazorg stortplaatsen is lager dan geraamd. Het werkelijk gerealiseerde renteresultaat bedroeg 3,3% in plaats van de geraamde 4,5%. Ook was de werkelijke omvang van de voorziening lager dan geraamd. In september 2014 is een voorlopige aanslag van € 6 mln betaald aan het provinciaal nazorgfonds. Het rendement in het nazorgfonds bedraagt 4,6%.

1.3 Investerings

De geraamde investeringen afgezet tegen de werkelijkheid geven het volgende beeld:

	Begroting primair	Begroting gewijzigd	Rekening
Investerings uit restant kredieten voorgaande jaren	-	43.200	-
Vervangingsinvesteringen	5.000	5.000	-
Totaal	5.000	48.200	-

De kredieten voor vervangingsinvesteringen betreffen met name updates voor software. Deze zijn uitgesteld totdat werkelijke vervanging noodzakelijk geacht wordt.

1.4 Incidentele baten en lasten

Volgens de BBV is het verplicht om een overzicht te presenteren van de incidentele baten en lasten.

	Lasten	Baten
Strategische agenda	642.000	641.000
Stortplaatsen	0	0
Termijn gebonden taken	0	22.000
Overige uitgaven en inkomsten	10.000	1.021.000
Totaal	652.000	1.684.000

2. FORMATIEPLAN 2016

Beleidsproduct	Werkelijke formatie 2014	Geraamde formatie 2016	Werkelijke formatie 31-12-2016	Geraamde loonsom 2016	Werkelijke loonsom 2016
Nazorg stortplaatsen	-	0,50	-	44.000	-
Termijngebonden taken	0,42	0,42	0,42	35.580	32.326
Strategische agenda	9,35	9,40	7,06	708.075	693.697
Kostenplaats ondersteuning	3,50	3,60	3,50	222.276	229.301
Totaal actieven	13,27	13,92	10,98	1.009.931	955.324

Toelichting formatieomvang

Nazorg stortplaatsen

Per 31 december is sprake van vacature ruimte medewerker stortplaatsen (0,50 fte). Deze wordt niet ingevuld in verband met de overdracht van de stortplaatsen per 1 juli 2017.

Strategische Agenda

Per 31 december is sprake van vacature ruimte secretaris (1,0 fte), procesmanager (0,89 fte), procesmedewerker (0,94 fte). De vacature ruimte secretaris is deels ingevoerd door detachering en de vacature ruimte procesmanager en procesmedewerker deels door tijdelijke urenuitbreiding van medewerkers (0,5 fte).

Ondersteuning

Per 31 december is er sprake van vacature voor een medewerker financiën stort (0,10 fte). Deze wordt niet ingevuld in verband met de overdracht van de stortplaatsen per 1 juli 2017.

Wachtgelders/boventalligen

De Regio heeft 3 wachtgelders waarvan twee personen voor rekening van de Regio (wachtgeldreserve) komen en één wordt vergoed door het College Sanering Zorginstellingen (ambulancedienst).

Detachering

Vanuit de Regio Achterhoek is per balansdatum één medewerker gedetacheerd naar één van de deelnemende gemeenten (0,58 fte).

Toelichting loonsom per afdeling

In verband met de invoering van het individuele keuzebudget (IKB) vanaf 2017 krijgen medewerkers vanaf 2017 vakantiegeld en eindejaarsuitkering niet meer in mei en december, maar maken deze deel uit van het IKB-budget. In mei 2017 krijgen medewerkers eenmalig een extra uitkering vakantiegeld (1 mei tm december 2016). Deze reservering van eenmalige extra lasten is reeds meegenomen in 2016.

Kosten in €	Strat. Agenda	Stort-plaatsen	Termijn-gebonden	Onder-steuning	Totaal
Vacatures	-47.000	-44.000	-	-	-91.000
Cafetariamodel		-	-	-	
Fuwa/gratificatie	11.000	-	-	-	11.000
Loonkosten (tijdelijk)		-	-3.000	-2.000	-5.000
IKB	23.000	-	-	9.000	32.000
Overig	-1.000	-	-	-	-1.000
totaal	- 14.000	-44.000	-3.000	7.000	-54.000

3. VERZAMELSTAAT BIJDRAGE PER GEMEENTE 2016

Naam gemeente	Aantal inwoners per 1/1/15	Strategische kerntaken		Overig			Werkelijke totalen 2016		Begroot 2016	Afrekening 2016
		Strategische agenda	Bijdrage Euregio	Bedrijfsvoering	Onvoorzien	Rente resultaat	Totaal ongewijzigd beleid	Totaal per inwoner 2016		
Aalten	26.908	115.686	0	-994	904	-177	115.419	4,29	118.470	-3.051
Berkelland	44.381	190.807	0	-1.639	1.491	-291	190.368	4,29	195.400	-5.032
Bronckhorst	36.722	157.879	0	-1.356	1.233	-241	157.515	4,29	161.679	-4.164
Doetinchem	56.514	242.971	0	-2.087	1.898	-371	242.411	4,29	248.819	-6.408
Oost Gelre	29.538	126.993	0	-1.091	992	-194	126.700	4,29	130.050	-3.350
Montferland	35.134	151.052	0	-1.297	1.180	-230	150.704	4,29	154.688	-3.984
Oude IJsselstreek	39.562	170.089	0	-1.461	1.329	-260	169.697	4,29	174.183	-4.486
Winterswijk	28.978	124.585	0	-1.070	973	-190	124.298	4,29	127.584	-3.286
Totaal	297.737	1.280.061	0	-10.994	10.000	-1.953	1.277.114		1.310.873	-33.759
Bijdrage per inwoner (incl btw)		4,30	0,00	-0,03	0,03	-0,01		4,29	4,40	-0,11

Terborgseweg 21
7001 GM Doetinchem
+31 314 32 12 00
www.regio-achterhoek.nl
🐦 📺 regioachterhoek

